

Nota van Antwoord

Zienswijzen Ontwerp Natuurbeheerplan Drenthe, versie 2026

Vastgesteld door Gedeputeerde Staten van Drenthe
op 9 september 2025

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING	3
1.1. Gevolgde procedure	3
1.2. Reacties op het Ontwerp NBP 2026	3
1.3. Verdere procedure	3
1.4. Leeswijzer	3
2. Wijzigingen NBP 2026	4
Ad 1. Aanpassen kaarten NBP 2026	4
Ad 2. Overige zienswijzen	4
3. Zienswijzen en REACTIES	5

1. INLEIDING

In deze Nota van Antwoord beantwoorden Gedeputeerde Staten van Drenthe (GS) de binnengekomen zienswijzen op het ontwerp Natuurbeheerplan Drenthe, versie 2026 (NBP 2026). GS hebben het ontwerp NBP 2026 ter inzage gelegd om kennis te nemen van de zienswijzen naar aanleiding van de voorstellen van het ontwerp. De zienswijzen zijn in deze Nota van Antwoord verwerkt. In dit document is de argumentatie terug te lezen waarom zienswijzen wel of niet tot aanpassing van het NBP 2026 hebben geleid.

1.1. Gevolgde procedure

Bij de voorbereiding van het NBP 2026 is afdeling 3.4. Uniforme openbare voorbereidingsprocedure van de Algemene wet bestuursrecht gevolgd.

Op 25 maart 2025 hebben GS het voorstel van het ontwerp NBP 2025 vastgesteld. In het ontwerp NBP 2026 staat aangegeven waar en welke (agrarische) natuur aanwezig is of ontwikkeld kan worden, hoe deze natuur beheerd en gerealiseerd kan worden en welke mogelijkheden er geboden worden voor landschapsonderhoud. Dit is het kader voor de subsidieverlening.

De betreffende stukken lagen vanaf 7 april 2025 zes weken digitaal ter inzage. De provincie heeft op MijnOverheid per abuis het Natuurbeheerplan onder de verkeerde categorie bekend gemaakt. Het Natuurbeheerplan had als 'algemene regelingen' moeten worden aangemeld in plaats van 'andere vergunningen'. Tijdens de periode van terinzagelegging kon eenieder een zienswijze op het ontwerp NBP 2026 indienen.

1.2. Reacties op het Ontwerp NBP 2026

Er zijn 44 zienswijzen ingediend op het ontwerp NBP 2026. De zienswijzen zijn afkomstig van particulieren, terrein beherende instanties, landbouwbedrijven en andere organisaties. Daarnaast heeft de provincie een ambtelijke wijziging doorgevoerd vanwege verplichtingen die voortvloeien uit de pilot Groenruil Drentsche Aa. Deze ambtelijke wijziging is opgenomen onder nummer 45.

1.3. Verdere procedure

Op 9 september 2025 hebben GS deze nota en het definitieve NBP 2026 vastgesteld. Indieners die op het ontwerp NBP 2026 hebben gereageerd of belanghebbenden aan wie redelijkerwijs niet kan worden verweten dat zij geen zienswijzen op het ontwerp NBP 2026 naar voren hebben gebracht, kunnen binnen zes weken na bekendmaking van het vaststellingsbesluit een beroepsschrift indienen bij de Rechtbank Noord-Nederland. Voor meer informatie over het indienen van een beroepsschrift verwijzen wij u naar www.provincie.drenthe.nl/loket/klachten-bezwaar/bezwaar-beroep.

1.4. Leeswijzer

In hoofdstuk drie zijn de zienswijzen op het ontwerp NBP 2026 voorzien van een reactie. De kolom "Zienswijzen" bevat de betreffende reactie van de inspreker. Wij hebben ervoor gekozen om deze reactie niet samen te vatten maar letterlijk weer te geven m.u.v. persoonsgegevens. In de kolom "Reactie op zienswijze" is de reactie beantwoord waarbij in kolom "Gevolgen", indien van toepassing, aangegeven is op welke wijze de reactie is verwerkt.

In hoofdstuk twee wordt een overzicht gegeven van de wijze waarop het NBP 2026 is aangepast als gevolg van de reacties. De wijzigingen op basis van de binnengekomen zienswijzen zijn te onderscheiden in Aanpassen kaarten NBP en Overige zienswijzen.

2. WIJZIGINGEN NBP 2026

De wijzigingen op basis van de binnengekomen zienswijzen zijn in een aantal onderdelen te onderscheiden:

1. Onbekendheid met het NBP
2. Aanpassen kaarten NBP 2026
3. Overige zienswijzen

Ad 1. Onbekendheid met het NBP

Zoals vermeld onder paragraaf 1.1 heeft de provincie per abuis het Natuurbeheerplan op MijnOverheid onder de verkeerde categorie (andere vergunningen) bekend gemaakt. Burgers die op MijnOverheid hebben ingesteld dat ze voor vergunningen in de omtrek van 250 meter van hun locatie een melding krijgen, hebben ook een bericht ontvangen van de terinzagelegging van het Natuurbeheerplan. Echter was deze melding niet voor hen bedoeld. Het plan heeft niets met vergunningen te maken. Daardoor zijn veel extra zienswijzen ingediend.

Ad 2. Aanpassen kaarten NBP 2026

Het NBP wordt jaarlijks aangepast op diverse onderdelen. Op basis van de zienswijzen zijn de beheertypenkaart en ambitiekaart op een aantal onderdelen aangepast.

Aanpassen beheertypenkaart

Het merendeel van de aanpassingen houdt o.a. verband met het op de topografische grenzen (TOP10NL) zetten van de betreffende beheertypen. Dit bleek nog niet overal te zijn gebeurd. Verder is de kaart geactualiseerd op basis van de (agrarische) natuur- of landschapsbeheertypen.

Aanpassen ambitiekaart

Er zijn enkele voorstellen gedaan om percelen te begrenzen als N00.01 Nog om te vormen naar natuur. Niet alle verzoeken dragen bij aan een robuuste natuur, een robuust watersysteem en een robuuste landbouw. Voor de beoordeling van de verzoeken is getoetst op de criteria die afgelopen jaren zijn gebruikt om invulling te geven aan de bestuurlijke reservering (1000 ha). De criteria gaan over de vragen of een gebied onderdeel uitmaakt van de Natuurnetwerk Nederland (NNN) en/of Natura 2000. Ook wordt beoordeeld of het gebied bijdraagt aan de waterkwaliteit (KRW) en waterkwantiteit (watervast houden of waterberging). Ten slotte wordt gekeken of het gebied bijdraagt aan andere provinciale doelen, zoals de Drentse Bomen- en Bossenstrategie, of maatschappelijke wensen vanuit gebieden.

Ad 3. Overige zienswijzen

Het betreft vooral specifieke reacties over diverse onderwerpen.

3. ZIENSWIJZEN EN REACTIES

ZIENSWIJZEN EN REACTIES		
1.		
Zienswijze	Reactie op zienswijze	Gevolgen
Weten wat er gebeurt in de buurt?	<p>De provincie heeft op MijnOverheid per abuis het Natuurbeheerplan onder de verkeerde categorie bekend gemaakt. Het Natuurbeheerplan had als 'algemene regelingen' moeten worden aangemeld in plaats van 'andere vergunningen'.</p> <p>Burgers die op MijnOverheid hebben ingesteld dat ze voor vergunningen in de omtrek van 250 meter van hun locatie een melding krijgen, hebben ook een bericht ontvangen van de terinzagelegging van het Natuurbeheerplan. Echter was deze melding niet voor u bedoeld. Het plan heeft niets met vergunningen te maken.</p> <p>Het Natuurbeheerplan is onderdeel van het Subsiestelsel Natuur en Landschap (SNL). Het Natuurbeheerplan geeft aan voor welke natuur subsidie kan worden aangevraagd. Het plan is daarmee van belang voor eigenaren van bos en natuurterreinen zoals Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, landgoederen of particulieren, maar ook voor agrariërs die aan agrarische natuurbeheer willen doen.</p>	Geen gevolgen.
2.		
Zienswijze	Reactie op zienswijze	Gevolgen

<p>Interesse in wat er in de omgeving gebeurt?</p>	<p>De provincie heeft op MijnOverheid per abuis het Natuurbeheerplan onder de verkeerde categorie bekend gemaakt. Het Natuurbeheerplan had als 'algemene regelingen' moeten worden aangemeld in plaats van 'andere vergunningen'.</p> <p>Burgers die op MijnOverheid hebben ingesteld dat ze voor vergunningen in de omtrek van 250 meter van hun locatie een melding krijgen, hebben ook een bericht ontvangen van de terinzagelegging van het Natuurbeheerplan. Echter was deze melding niet voor u bedoeld. Het plan heeft niets met vergunningen te maken.</p> <p>Het Natuurbeheerplan is onderdeel van het Subsidiestelsel Natuur en Landschap (SNL). Het Natuurbeheerplan geeft aan voor welke natuur subsidie kan worden aangevraagd. Het plan is daarmee van belang voor eigenaren van bos en natuurterreinen zoals Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, landgoederen of particulieren, maar ook voor agrariërs die aan agrarische natuurbeheer willen doen.</p>	<p>Geen gevolgen.</p>
<p>3.</p>		
<p>Zienswijze</p>	<p>Reactie op zienswijze</p>	<p>Gevolgen</p>
<p>Omdat ik melding kreeg dat dit binnen straal van 500 meter binnen ons huis is en ik dus graag wil weten wat dit inhoud.</p>	<p>De provincie heeft op MijnOverheid per abuis het Natuurbeheerplan onder de verkeerde categorie bekend gemaakt. Het Natuurbeheerplan had als 'algemene</p>	<p>Geen gevolgen.</p>

		<p>regelingen' moeten worden aangemeld in plaats van 'andere vergunningen'.</p> <p>Burgers die op MijnOverheid hebben ingesteld dat ze voor vergunningen in de omtrek van 250 meter van hun locatie een melding krijgen, hebben ook een bericht ontvangen van de terinzagelegging van het Natuurbeheerplan. Echter was deze melding niet voor u bedoeld. Het plan heeft niets met vergunningen te maken.</p> <p>Het Natuurbeheerplan is onderdeel van het Subsidiestelsel Natuur en Landschap (SNL). Het Natuurbeheerplan geeft aan voor welke natuur subsidie kan worden aangevraagd. Het plan is daarmee van belang voor eigenaren van bos en natuurterreinen zoals Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, landgoederen of particulieren, maar ook voor agrariërs die aan agrarische natuurbeheer willen doen.</p>	
4.			
Zienswijze		Reactie op zienswijze	Gevolgen
<p>Een groot gedeelte van het terrein van indiener is ingekleurd als N12.02 terwijl het eigenlijk N10.02 betreft. Het gaat hier om het gedeelte aan de Drentse Aa, waar ook de bever een burcht heeft. Eigenlijk is de hele onderkant te nat voor regulier N12.02 beheer en moet er met rups gemaaid worden.</p> <p>Aan de straatkant is de helft van het terrein niet meer geschikt om met reguliere machines te maaien. Onder de kaartjes met daarbij:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kaartje met de percelen die naar N10.02 moeten (in rood) 2. Het NBP 2025 zoals voorgelegd hoogtekaart waarin de laagtes ook goed te zien zijn 		<p>Het westelijke gedeelte van het aangegeven perceel, vanaf de Drentse Aa, tot aan de struwelenrij, ligt laag in het landschap en staat onder directe hydrologische invloed van de beek. Het beheertype voor dit gedeelte wordt aangepast naar N10.02 Vochtig hooiland. Dit komt overeen met de aangrenzende delen met dezelfde hoogteligging.</p>	<p>Aanpassen kaart: Beheertypenkaart.</p>

<p>We zien dat bij de burenen de aanliggende percelen ook als N10.02 erin staan. Wij verzoeken u vriendelijk om de bovenstaande punten in overweging te nemen en de natuurbeheerplan 2025 dienovereenkomstig aan te passen.</p>	<p>Het oostelijke deel van het aangegeven perceel ligt op grote afstand van de beek. Dit gedeelte ligt op de overgang van het hoger gelegen bos naar een laagte die afloopt richting Drentsche Aa. De hoogteligging binnen het perceel varieert daarbij, waardoor vochtigere en drogere omstandigheden elkaar afwisselen. Het beheertype wordt niet aangepast en blijft op de kaart gehandhaafd als N12.02 Kruiden- en faunarijk grasland. Dit beheertype is ook opgenomen voor de aangrenzende percelen.</p>	
<p>5.</p>		
<p>Zienswijze</p>	<p>Reactie op zienswijze</p>	<p>Gevolgen</p>
<p>Er is een plan voor mijn buurt in een straal van 250 meter.</p>	<p>De provincie heeft op MijnOverheid per abuis het Natuurbeheerplan onder de verkeerde categorie bekend gemaakt. Het Natuurbeheerplan had als 'algemene regelingen' moeten worden aangemeld in plaats van 'andere vergunningen'.</p> <p>Burgers die op MijnOverheid hebben ingesteld dat ze voor vergunningen in de omtrek van 250 meter van hun locatie een melding krijgen, hebben ook een bericht ontvangen van de terinzagelegging van het Natuurbeheerplan. Echter was deze melding niet voor u bedoeld. Het plan heeft niets met vergunningen te maken.</p> <p>Het Natuurbeheerplan is onderdeel van het Subsiestelsel Natuur en Landschap (SNL).</p>	<p>Geen gevolgen.</p>

		Het Natuurbeheerplan geeft aan voor welke natuur subsidie kan worden aangevraagd. Het plan is daarmee van belang voor eigenaren van bos en natuurterreinen zoals Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, landgoederen of particulieren, maar ook voor agrariërs die aan agrarische natuurbeheer willen doen.	
6.			
Zienswijze	Reactie op zienswijze	Gevolgen	
<p>Goedemiddag, kijkende naar uw voorstel voor het natuurbeheerplan 2026 stel ik u de vraag: 'vindt u het goed wanneer ik of welke willekeurige persoon/instantie dan ook naar eigen inzicht uw huis/tuin/omgeving mag inrichten/bestempelen al naar gelang diegene dit zelf wenselijk vind en goed acht?'</p> <p>Ons antwoord daarop is 'Nee natuurlijk niet' en dat is ook mede de motivering op mijn/onze zienswijze.</p> <p>Laat ik vooropstellen dat ik geen 'zuur betoog' hou enkel datgene schrijf wat in ons belang is en wat wij over de afgelopen jaren als zodanig hebben ervaren. Verder ben ik geen specialist natuurbeheerplan en schrijf ik vanuit mijn/onze beleving en interpretatie. In uw ontwerp natuurbeheerplan 2026 zijn namelijk onze gronden/landerijen/boomwallen/bos (zie bijlage) zo u wilt opgenomen. Wij vinden dit niet wenselijk daar wij in eigen beheer het onderhoud van zowel gebouwen als natuur uitvoeren. Hierbij respecteren wij de natuur, zo snoeien wij op gepaste tijden de planten en bomen en bij het verwijderen van bomen, planten we ook weer terug en zelfs onze graslanden hebben wij op eigen initiatief ingezaaid met een kruidenrijke mix van gras wat goed is voor de insecten en onze paarden.</p> <p>Wij hebben geen vertrouwen in het voorgestelde plan van natuurbeheer betreffende onze percelen. De ervaring leert ons dat er in de afgelopen 4,5 jaar dat wij hier woonachtig zijn er zowel vanuit de Provincie alswel vanuit Staatsbosbeheer geen/nauwelijks onderhoud plaatsvindt op onze stukken alsook de direct aangelegen</p>	<p>Het Natuurbeheerplan is onderdeel van het Subsiestelsel Natuur en Landschap (SNL). Het Natuurbeheerplan geeft aan voor welke natuur subsidie kan worden aangevraagd. Het plan is daarmee van belang voor eigenaren van bos en natuurterreinen zoals Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, landgoederen of particulieren, maar ook voor agrariërs die aan agrarische natuurbeheer willen doen.</p> <p>De vaststelling van het Natuurbeheerplan heeft geen rechtstreekse (nadelige) financiële of juridische gevolgen voor de indiener. Op de bijbehorende beheertypenkaart staat de actuele natuursituatie weergegeven. Hierop staan alle natuurgebieden weergegeven in de provincie Drenthe.</p> <p>Er is telefonisch contact geweest met indiener. Een landbouwperceel was ingetekend als bosgebied. Dit was inderdaad</p>	<p>Aanpassen kaarten: Beheertypen- en ambitiekaart.</p>	

<p>percelen. Ook in de communicatie en terugkoppeling schort het er nog wel eens aan waarbij beide genoemde partijen zich verschuilen achter omvang, bureaucratie en niet te vergeten gebrek aan personeel en geld. Ook wordt er opmerkelijk vaak 'vergeten' om terug te reageren onderbouwd met voorlopende argumentatie.</p> <p>Advies onzerzijds is om minimaal de helft van uw kantoor- en binnendienst personeel meerdere keren (minimaal 4x) per jaar 1 dag actief buiten te laten werken en samen met buitendienst collega's (waterschap, boswachters, groenvoorziening etc.) te laten optrekken om zo meer praktisch inzicht en kennis te verwerven en daarmee de slagkracht binnen uw organisatie te vergroten (red. prog. undercover boss) maar dit geheel terzijde.</p> <p>Bovenstaande is een feitenrelaas van ons zoals wij het beleven, mocht dit anders zijn dan worden wij graag positief verrast. Dan nu concreet, wij zien graag dat de bossen/houtwallen/gronden gelegen op de volgende percelen buiten uw natuurbeheerplan worden gehouden</p> <ul style="list-style-type: none"> - Rolde T 3356 - Rolde T 3157 - Rolde T 3385 - Rolde T 566 - Rolde T 675 - Rolde T 682 - Rolde T 2766 <p>Wij zijn niet geïnteresseerd in mogelijke subsidies daar de opbrengsten niet opwegen tegen de kosten en de beperkingen die worden opgelegd welke onlosmakelijk verbonden zijn met een verstrekte subsidie. Ook is het traject naar het verkrijgen van een mogelijke subsidie dusdanig complex ingericht dat het woord 'ontmoedigend' voor ons niet de lading zou dekken. Wanneer de subsidieverstreking simplificeert tot een 'one pager' in begrijpelijke taal dan nemen wij dit weer in overweging.</p>	<p>onjuist en is aangepast op de beheertypenkaart en ambitiekaart van het Natuurbeheerplan. Tevens is de houtsingel aan de achterzijde van het erf van beide kaarten gehaald.</p>	
---	---	--

<p>Uiteraard ben ik bereidt om dit mondeling toe te lichten mocht e.e.a. voor u niet duidelijk/helder blijken uit ons schrijven en/of de bijlagen.</p> <p>Wij zien uw inhoudelijke reactie positief tegemoet.</p>		
7.		
Zienswijze	Reactie op zienswijze	Gevolgen
<p>Nieuwsgierigheid.</p>	<p>De provincie heeft op MijnOverheid per abuis het Natuurbeheerplan onder de verkeerde categorie bekend gemaakt. Het Natuurbeheerplan had als 'algemene regelingen' moeten worden aangemeld in plaats van 'andere vergunningen'.</p> <p>Burgers die op MijnOverheid hebben ingesteld dat ze voor vergunningen in de omtrek van 250 meter van hun locatie een melding krijgen, hebben ook een bericht ontvangen van de terinzagelegging van het Natuurbeheerplan. Echter was deze melding niet voor u bedoeld. Het plan heeft niets met vergunningen te maken.</p> <p>Het Natuurbeheerplan is onderdeel van het Subsidiestelsel Natuur en Landschap (SNL). Het Natuurbeheerplan geeft aan voor welke natuur subsidie kan worden aangevraagd. Het plan is daarmee van belang voor eigenaren van bos en natuurterreinen zoals Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, landgoederen of particulieren, maar ook voor agrariërs die aan agrarische natuurbeheer willen doen.</p>	<p>Geen gevolgen.</p>
8.		

Zienswijze	Reactie op zienswijze	Gevolgen
<p>In de email staat dat het binnen 500 meter van ons huis is, dus we mogen graag weten wat er rond om ons huis gaat gebeuren of wat het plan is.</p>	<p>De provincie heeft op MijnOverheid per abuis het Natuurbeheerplan onder de verkeerde categorie bekend gemaakt. Het Natuurbeheerplan had als 'algemene regelingen' moeten worden aangemeld in plaats van 'andere vergunningen'.</p> <p>Burgers die op MijnOverheid hebben ingesteld dat ze voor vergunningen in de omtrek van 250 meter van hun locatie een melding krijgen, hebben ook een bericht ontvangen van de terinzagelegging van het Natuurbeheerplan. Echter was deze melding niet voor u bedoeld. Het plan heeft niets met vergunningen te maken.</p> <p>Het Natuurbeheerplan is onderdeel van het Subsiestelsel Natuur en Landschap (SNL). Het Natuurbeheerplan geeft aan voor welke natuur subsidie kan worden aangevraagd. Het plan is daarmee van belang voor eigenaren van bos en natuurterreinen zoals Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, landgoederen of particulieren, maar ook voor agrariërs die aan agrarische natuurbeheer willen doen.</p>	<p>Geen gevolgen.</p>
9.		
Zienswijze	Reactie op zienswijze	Gevolgen
<p>Wij zouden graag weten wat de plannen zijn op de kavel naast ons.</p>	<p>De provincie heeft op MijnOverheid per abuis het Natuurbeheerplan onder de verkeerde categorie bekend gemaakt. Het Natuurbeheerplan had als 'algemene</p>	<p>Geen gevolgen.</p>

		<p>regelingen' moeten worden aangemeld in plaats van 'andere vergunningen'.</p> <p>Burgers die op MijnOverheid hebben ingesteld dat ze voor vergunningen in de omtrek van 250 meter van hun locatie een melding krijgen, hebben ook een bericht ontvangen van de terinzagelegging van het Natuurbeheerplan. Echter was deze melding niet voor u bedoeld. Het plan heeft niets met vergunningen te maken.</p> <p>Het Natuurbeheerplan is onderdeel van het Subsidiestelsel Natuur en Landschap (SNL). Het Natuurbeheerplan geeft aan voor welke natuur subsidie kan worden aangevraagd. Het plan is daarmee van belang voor eigenaren van bos en natuurterreinen zoals Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, landgoederen of particulieren, maar ook voor agrariërs die aan agrarische natuurbeheer willen doen.</p>	
10.			
Zienswijze		Reactie op zienswijze	Gevolgen
Ik wil graag weten wat er gaat gebeuren bij mij rondom de woning. Graag hoor ik van u.		<p>De provincie heeft op MijnOverheid per abuis het Natuurbeheerplan onder de verkeerde categorie bekend gemaakt. Het Natuurbeheerplan had als 'algemene regelingen' moeten worden aangemeld in plaats van 'andere vergunningen'.</p> <p>Burgers die op MijnOverheid hebben ingesteld dat ze voor vergunningen in de</p>	Geen gevolgen.

		<p>omtrek van 250 meter van hun locatie een melding krijgen, hebben ook een bericht ontvangen van de terinzagelegging van het Natuurbeheerplan. Echter was deze melding niet voor u bedoeld. Het plan heeft niets met vergunningen te maken.</p> <p>Het Natuurbeheerplan is onderdeel van het Subsiestelsel Natuur en Landschap (SNL). Het Natuurbeheerplan geeft aan voor welke natuur subsidie kan worden aangevraagd. Het plan is daarmee van belang voor eigenaren van bos en natuurterreinen zoals Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, landgoederen of particulieren, maar ook voor agrariërs die aan agrarische natuurbeheer willen doen.</p>	
11.			
	Zienswijze	Reactie op zienswijze	Gevolgen
	Op de kaart van het natuurbeheerplan staat mijn percelen nog steeds vermeld als 'om te vormen naar natuur'. Terwijl dit sinds een paar jaar al is omgevormd naar nieuwe natuur.	Indiener merkt terecht op dat de ambitiekaart van het Natuurbeheerplan niet de juiste situatie weergeeft voor zijn percelen. De percelen zijn inderdaad een paar jaar geleden omgevormd naar natuur. Wij nemen het voorstel over en voorzien de percelen met het natuurbeheertype N12.02 Kruiden- en faunarijk grasland op de ambitiekaart.	Aanpassen kaart: Ambitiekaart.
12.			
	Zienswijze	Reactie op zienswijze	Gevolgen
	Namens de fractie van Hart voor Emmen brengen wij graag de volgende zienswijze in ten aanzien van het Ontwerp Natuurbeheerplan Drenthe 2026 (NBP 2026). Wij	1. Het Natuurbeheerplan is onderdeel van het Subsiestelsel Natuur en Landschap	Geen gevolgen.

<p>onderschrijven het belang van zorgvuldig natuurbeheer en het bevorderen van biodiversiteit. Tegelijkertijd zien wij aandachtspunten en kansen om het plan aan te scherpen en beter aan te laten sluiten op de waarden en belangen van onze inwoners.</p> <p>1. Verankering van lokaal draagvlak en burgerparticipatie</p> <p>Het NBP 2026 richt zich primair op subsidiegrondslagen, maar raakt indirect ook leefomgeving en landgebruik. Wij constateren dat burgerparticipatie en inspraak van grondeigenaren, agrarische collectieven en dorpsgemeenschappen beter geborgd kunnen worden in het proces van jaarlijkse actualisatie van de kaarten. Wij pleiten voor een structurele consultatiecyclus waarin ook dorps- en wijkverenigingen, natuurvrijwilligers en maatschappelijke organisaties betrokken worden. Dit sluit aan op ons partijbeginsel: de burger actief betrekken bij beleid.</p> <p>Voorstel: Voeg aan het plan een bijlage of procedure toe waarin beschreven staat hoe participatie bij kaartwijzigingen en subsidiekaders wordt georganiseerd.</p> <p>2. Respect voor eigendomsrechten en gebruiksruimte</p> <p>Hoewel het plan geen juridische consequenties heeft, kan de opname van percelen in kaarten als “te ontwikkelen natuur” leiden tot onzekerheid bij grondeigenaren. Dit kan de economische en sociale leefbaarheid in het buitengebied onder druk zetten. Wij pleiten voor een heldere communicatie en vrijwilligheid als uitgangspunt, met ondersteuning voor eigenaren die willen meewerken aan natuurdoelen.</p> <p>Voorstel: Neem in het plan een passage op waarin de vrijwilligheid en communicatie richting grondeigenaren expliciet worden benoemd en gewaarborgd.</p> <p>3. Evenwicht tussen natuurontwikkeling en agrarisch belang</p> <p>De koers naar omvorming van landbouwgrond naar natuur – o.a. via de ambitiekaart en de SKNL – dient hand in hand te gaan met perspectief voor een toekomstgerichte</p>	<p>(SNL). Het Natuurbeheerplan geeft aan voor welke (agrarische) natuursubsidie kan worden aangevraagd. Het plan is daarmee van belang voor eigenaren van bos en natuurterreinen zoals Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, landgoederen of particulieren, maar ook voor agrariërs die aan agrarische natuurbeheer willen doen. Bij de voorbereiding van een ontwerpwijziging van het Natuurbeheerplan wordt de procedure voorgelegd aan de Commissie Landelijk Gebied (CLG), waarin onder meer LTO Noord, Agrarisch Natuur Drenthe, Drents Particulier Grondbezit en Recreatieschap Drenthe zijn vertegenwoordigd. De partijen in de CLG informeren hun leden over de procedure omtrent de vaststelling van het Natuurbeheerplan.</p> <p>Daarnaast wordt het Natuurbeheerplan voorbereid volgens de wettelijke uniforme openbare voorbereidingsprocedure. Dit betekent dat de voorgenomen wijzigingen eerst in de vorm van een ontwerpbesluit voor een periode van zes weken ter inzage wordt gelegd. De terinzagelegging van de ontwerpwijzigingen worden gepubliceerd via het Provinciaal blad en de website van de provincie Drenthe. Tijdens de terinzagelegging kan een</p>	
--	---	--

<p>landbouw. De belangen van agrariërs, die van oudsher rentmeesters van het landschap zijn, verdienen nadrukkelijke borging. Aandacht voor werkbare regelingen, passend binnen hun bedrijfsvoering, is cruciaal.</p> <p>Voorstel: Geef in de toelichting op de ambitiekaart ruimte aan de wens tot balans tussen natuurdoelen en economisch vitale landbouw, bijvoorbeeld via duale landschapszones.</p> <p>4. Ruimte voor lokale identiteit en cultuurhistorie</p> <p>In lijn met ons beginsel voor behoud van lokale cultuur en identiteit, vragen wij aandacht voor het integreren van cultuurhistorische landschapselementen (bijvoorbeeld esdorpen, houtwallen, veldwegen) binnen natuurbeheer. Deze elementen dragen bij aan zowel biodiversiteit als de herkenbaarheid van het Drentse landschap.</p> <p>Voorstel: Benoem cultuurhistorisch landschap expliciet als categorie binnen de ambities van het NBP.</p> <p>5. Bestendiging van rentmeesterschap</p> <p>Wij steunen de ambitie van klimaatadaptief beheer, bosuitbreiding en het verbeteren van waterkwaliteit. Tegelijkertijd vragen wij om duidelijke criteria voor subsidiabele investeringen en monitoring, zodat doelmatigheid en transparantie geborgd zijn.</p> <p>Voorstel: Neem in het plan een beknopt overzicht op van meetbare indicatoren voor effectiviteit van subsidies (bijv. soortenrijkdom, waterkwaliteit, bodemverbetering).</p> <p>Tot slot</p> <p>Hart voor Emmen staat voor een realistisch en rechtvaardig natuurbeleid, met oog voor de lokale gemeenschap, het agrarisch belang en de landschappelijke identiteit</p>	<p>zienswijze worden ingediend. Op basis van de ontvangen zienswijzen kunnen de ontwerpwijzigingen worden aangepast. Pas na het ontvangen en verwerken van alle zienswijzen wordt het Natuurbeheerplan definitief vastgesteld. Gelet op het voorgaande zullen wij het voorstel van indiener niet overnemen.</p> <p>2. De provincie geeft subsidie voor een aanzienlijk deel van de kosten voor ontwikkeling en beheer van natuur en landschap. Het Natuurbeheerplan vormt de basis voor de aanvraag van deze subsidies; het geeft de kaders aan waaraan een aanvraag moet voldoen om in aanmerking te kunnen komen voor subsidie. Dit staat ook vermeld onder paragraaf 1.1 van het Natuurbeheerplan. Het staat grondeigenaren vrij om een subsidieaanvraag te doen, dat is inherent aan het subsidiestelsel. Overigens staat op het voorblad van het Natuurbeheerplan nog uitdrukkelijk benoemd dat het plan enkel kan en mag worden gebruikt als subsidiekader. Wij nemen het voorstel van indiener dan ook niet over.</p> <p>3. Het SNL is een gezamenlijke regeling van de provincies voor het verlenen van (agrarisch) natuurbeheer subsidies. Over de verschillende onderdelen van het</p>	
---	--	--

<p>van onze regio. Wij hopen dat u onze aandachtspunten meeneemt bij de definitieve vaststelling van het Natuurbeheerplan Drenthe 2026.</p>	<p>stelsel zijn landelijk afspraken gemaakt, zo ook over de inhoud van het Natuurbeheerplan. Het subsidiestelsel en het beleid dat daaraan ten grondslag ligt, ligt niet ter inzage en kan bovendien niet eenzijdig door de provincie Drenthe worden aangepast. Wij nemen het voorstel van indiener dan ook niet over.</p> <p>4. De basis voor het Natuurbeheerplan vormt de Index Natuur en Landschap. Deze Index is een landelijk uniforme en sterk gestandaardiseerde "natuurtaal" waarin de Nederlandse natuur- en landschapsbeheertypen worden vastgelegd. De landschapsbeheertypen uit de Index Natuur en Landschap zijn vervolgens vastgelegd in de Subsidieverordening natuur- en landschapsbeheer Drenthe 2016. In de Index Natuur en Landschap wordt cultuurhistorisch landschap niet genoemd als landschapsbeheertype waarvoor subsidie kan worden verstrekt. Aangezien de Index Natuur en Landschap en de Subsidieverordening niet ter inzage liggen en bovendien niet eenzijdig door de provincie Drenthe kunnen worden aangepast nemen wij het voorstel van indiener niet over.</p> <p>5. Om vast te stellen of de afgesproken doelen voor in stand houden van soorten</p>	
---	--	--

	<p>worden gehaald of dat de uitvoering bijgesteld moeten worden, hebben Rijk, provincies en beheerders van gronden een uniforme werkwijze ontwikkeld, de Werkwijze Monitoring Beoordeling Natuurnetwerk - Natura 2000/PAS. Daarnaast verplicht de Subsidieverordening natuur- en landschapsbeheer Drenthe 2016 subsidieontvangers om monitoringswerkzaamheden toe te laten en uit te voeren indien ook een monitoringsbijdrage wordt ontvangen. Wij nemen het voorstel van indiener dan ook niet over.</p>	
13.		
Zienswijze	Reactie op zienswijze	Gevolgen
<p>Er is 1 nieuw bericht in de periode van 15 februari tot en met 12 april. Dit is een bekendmaking binnen 125 meter van uw woonadres. Aangezien het binnen 125mtr van mijn woonadres is, zou ik graag willen weten waar dit over gaat. Uit de stukken vind ik niet de informatie wat het betreft binnen de 125mtr van mijn woonadres.</p> <p>Het gaat om onderstaande: Terinzagelegging ontwerp Natuurbeheerplan Drenthe, versie 2026 Andere vergunning 09-04-2025 Op 18 maart 2025 hebben Gedeputeerde Staten van Drenthe het ontwerp Natuurbeheerplan Drenthe, versie 2026 (NBP 2026) vastgesteld</p>	<p>De provincie heeft op MijnOverheid per abuis het Natuurbeheerplan onder de verkeerde categorie bekend gemaakt. Het Natuurbeheerplan had als 'algemene regelingen' moeten worden aangemeld in plaats van 'andere vergunningen'.</p> <p>Burgers die op MijnOverheid hebben ingesteld dat ze voor vergunningen in de omtrek van 250 meter van hun locatie een melding krijgen, hebben ook een bericht ontvangen van de terinzagelegging van het Natuurbeheerplan. Echter was deze melding niet voor u bedoeld. Het plan heeft niets met vergunningen te maken.</p>	<p>Geen gevolgen.</p>

		<p>Het Natuurbeheerplan is onderdeel van het Subsidiestelsel Natuur en Landschap (SNL). Het Natuurbeheerplan geeft aan voor welke natuur subsidie kan worden aangevraagd. Het plan is daarmee van belang voor eigenaren van bos en natuurterreinen zoals Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, landgoederen of particulieren, maar ook voor agrariërs die aan agrarische natuurbeheer willen doen.</p>	
14.			
Zienswijze		Reactie op zienswijze	Gevolgen
Terinzage natuurbeleidsplan 2026.		<p>De provincie heeft op MijnOverheid per abuis het Natuurbeheerplan onder de verkeerde categorie bekend gemaakt. Het Natuurbeheerplan had als 'algemene regelingen' moeten worden aangemeld in plaats van 'andere vergunningen'.</p> <p>Burgers die op MijnOverheid hebben ingesteld dat ze voor vergunningen in de omtrek van 250 meter van hun locatie een melding krijgen, hebben ook een bericht ontvangen van de terinzagelegging van het Natuurbeheerplan. Echter was deze melding niet voor u bedoeld. Het plan heeft niets met vergunningen te maken.</p> <p>Het Natuurbeheerplan is onderdeel van het Subsidiestelsel Natuur en Landschap (SNL). Het Natuurbeheerplan geeft aan voor welke natuur subsidie kan worden aangevraagd. Het plan is daarmee van belang voor</p>	Geen gevolgen.

	eigenaren van bos en natuurterreinen zoals Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, landgoederen of particulieren, maar ook voor agrariërs die aan agrarische natuurbeheer willen doen.	
15.		
Zienswijze	Reactie op zienswijze	Gevolgen
Graag inzage in het Natuurplan Drenthe versie 2026, aangezien dit op 250 meter van mijn woning is.	<p>De provincie heeft op MijnOverheid per abuis het Natuurbeheerplan onder de verkeerde categorie bekend gemaakt. Het Natuurbeheerplan had als 'algemene regelingen' moeten worden aangemeld in plaats van 'andere vergunningen'.</p> <p>Burgers die op MijnOverheid hebben ingesteld dat ze voor vergunningen in de omtrek van 250 meter van hun locatie een melding krijgen, hebben ook een bericht ontvangen van de terinzagelegging van het Natuurbeheerplan. Echter was deze melding niet voor u bedoeld. Het plan heeft niets met vergunningen te maken.</p> <p>Het Natuurbeheerplan is onderdeel van het Subsidiestelsel Natuur en Landschap (SNL). Het Natuurbeheerplan geeft aan voor welke natuur subsidie kan worden aangevraagd. Het plan is daarmee van belang voor eigenaren van bos en natuurterreinen zoals Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, landgoederen of particulieren, maar ook voor agrariërs die aan agrarische natuurbeheer willen doen.</p>	Geen gevolgen.

16.		
Zienswijze	Reactie op zienswijze	Gevolgen
Geïnteresseerd.	<p>De provincie heeft op MijnOverheid per abuis het Natuurbeheerplan onder de verkeerde categorie bekend gemaakt. Het Natuurbeheerplan had als 'algemene regelingen' moeten worden aangemeld in plaats van 'andere vergunningen'.</p> <p>Burgers die op MijnOverheid hebben ingesteld dat ze voor vergunningen in de omtrek van 250 meter van hun locatie een melding krijgen, hebben ook een bericht ontvangen van de terinzagelegging van het Natuurbeheerplan. Echter was deze melding niet voor u bedoeld. Het plan heeft niets met vergunningen te maken.</p> <p>Het Natuurbeheerplan is onderdeel van het Subsiestelsel Natuur en Landschap (SNL). Het Natuurbeheerplan geeft aan voor welke natuur subsidie kan worden aangevraagd. Het plan is daarmee van belang voor eigenaren van bos en natuurterreinen zoals Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, landgoederen of particulieren, maar ook voor agrariërs die aan agrarische natuurbeheer willen doen.</p>	Geen gevolgen.
17.		
Zienswijze	Reactie op zienswijze	Gevolgen
Ik ben benieuwd wat er in mijn omgeving gaat gebeuren.	De provincie heeft op MijnOverheid per abuis het Natuurbeheerplan onder de	Geen gevolgen.

	<p>verkeerde categorie bekend gemaakt. Het Natuurbeheerplan had als 'algemene regelingen' moeten worden aangemeld in plaats van 'andere vergunningen'.</p> <p>Burgers die op MijnOverheid hebben ingesteld dat ze voor vergunningen in de omtrek van 250 meter van hun locatie een melding krijgen, hebben ook een bericht ontvangen van de terinzagelegging van het Natuurbeheerplan. Echter was deze melding niet voor u bedoeld. Het plan heeft niets met vergunningen te maken.</p> <p>Het Natuurbeheerplan is onderdeel van het Subsiestelsel Natuur en Landschap (SNL). Het Natuurbeheerplan geeft aan voor welke natuur subsidie kan worden aangevraagd. Het plan is daarmee van belang voor eigenaren van bos en natuurterreinen zoals Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, landgoederen of particulieren, maar ook voor agrariërs die aan agrarische natuurbeheer willen doen.</p>	
18.		
Zienswijze	Reactie op zienswijze	Gevolgen
<p>Hierbij dien ik een zienswijze in tegen het ontwerp Natuurbeheerplan 2026. De huidige intekening van mijn percelen is onjuist, waardoor ik geen subsidie kan aanvragen voor agrarisch natuurbeheer.</p> <p>Het betreft de volgende percelen:</p> <p>Roden O 77</p>	<p>Hieronder wordt per kadastraal perceel ingegaan op de zienswijze van indiener.</p> <p>Roden O 77: De houtsingel en het aangrenzende bos zijn één vlak op de beheertypenkaart. Hierdoor heeft ook de houtsingel onbedoeld het beheertype van</p>	<p>Aanpassen kaarten: Beheertypen- en ambitiekaart.</p>

<p>De intekening van de bosrand en de houtsingel in het Natuurbeheerplan overschrijdt de kadastrale grens. Hierdoor kan ik voor de houtsingel geen agrarisch natuurbeheer aanvragen. Graag zie ik dat de intekening op basis van de kadastrale grens wordt gecorrigeerd.</p> <p>Overigens is het graslandperceel in het huidige Ontwerp Natuurbeheerplan 2026 wel ingetekend als leefgebied A15 Droge dooradering.</p> <p>Roden O 123 De groepje bomen aan de noordwestelijke kant van het perceel staat ingetekend als N14.01 Rivier- en beekbegeleidend bos. Het is ruimschoots te klein om voor natuursubsidie in aanmerking te komen. Het overige deel van het perceel is grasland en een witte vlek tussen natuur en leefgebied. Ik verzoek u het bosje en bijbehorende grasland te wijzigen in A15 Droge dooradering.</p> <p>Roden O 206 Dit kadastrale perceel maakt, evenals het perceel Roden O 123, onderdeel uit van het graslandperceel. Ik wil u verzoeken dit te wijzigen in A15 Droge dooradering.</p> <p>Roden O 208 Thans ingetekend als N16.03 Droog bos met productie. In 2016 en 2018 stond dit nog op kaart als L01.04 Bossingel en bosje. Destijds kwam dit perceel voor subsidie in aanmerking, maar tegenwoordig niet meer. Het bosje heeft dezelfde natuurwaarde als het bos aan de overkant van de straat. In mijn ogen is het gerechtvaardigd om het beheertype te wijzigen in N15.02 Dennen-, eiken- en beukenbos, zodat ik voortaan wel subsidie kan aanvragen. Als dit niet mogelijk is, verzoek ik u om het perceel toe te voegen aan het leefgebied A15 Droge dooradering.</p>	<p>het aangrenzende bos gekregen. Wij passen de beheertypenkaart aan en nemen de houtsingel op in zoekgebied A15 (dooradering).</p> <p>Roden O 123 en Roden O 206: Staat op de ambitiekaart als N00.01 Nog om te vormen naar natuur. Agrarisch natuurbeheer in de NNN-ontwikkelopgave (beheertype N00.01 Nog om te vormen naar natuur op de ambitiekaart van het Natuurbeheerplan) is beleidsmatig niet gewenst, omdat in deze gebieden functiewijziging naar natuur d.m.v. particulier natuurbeheer of verwerving wordt voorzien. Het is gezien de vrijwilligheid mogelijk de gronden landbouwkundig te gebruiken. De begrenzing nieuwe natuur (NNN-ontwikkelopgave) komt voort uit het decentralisatieakkoord en het Natuurpact, waarbij de opdracht vanuit het Rijk aan de provincie is om een quotum nieuwe natuur te realiseren. Voor wat betreft het door indiener genoemde Rivier- en beekbegeleidend bos staat deze op dit moment al juist weergegeven op de beheertypenkaart. Wij gaan dus niet mee in uw voorstel tot wijziging.</p> <p>Roden O 208: Wij gaan mee in de zienswijze van indiener en passen de beheertype van het bosje aan naar N15.02 Dennen-, eiken- en beukenbos.</p>	
---	---	--

19.		
Zienswijze	Reactie op zienswijze	Gevolgen
<p>Graag dien ik deze zienswijze in. In het FBP 2026 Drenthe, de ontwerpversie staat op blz. 24 het volgende:</p> <p>5. Planmatig predatiebeheer (optimaliseren broed- en opgroeimogelijkheden en foerageergebied). Instapeis: voor het beheerd gebied wordt met gebiedspartners gewerkt met planmatig predatiebeheer.</p> <p>In de realiteit betekent dit dat voor predatiebeheer in de vorm van afschot en vangst van o.a. kraaien en vossen dit moet worden uitgevoerd door de jachthouders in de betreffende gebieden. Deze werken op vrijwillige basis, althans dat wordt verondersteld. Deze jachthouders worden belast met het schrijven van de werkplannen waarin over het algemeen aanvullende eisen worden gesteld t.o.v. de ontheffing. De tijd die dit kost wordt vrijwillig uitgevoerd door jachthouders, dit zijn gewone burgers die dit onbetaald en in eigen tijd moeten uitvoeren. Dit vaak met beperkt verkregen info, medewerking van de zogenoemde partners en ondersteuning. Terwijl zij geen probleemeigenaar zijn. Dit zijn zowel de provincie en/of grondeigenaar/gebruiker. Dikwijls ook de subsidie verkrijgende TBO's. Die niet ondersteunen bij de uitvoer en ook pachtgeld vragen voor de gronden waarop beheerd moet worden. De max staat op 26 euro de ha ex btw vanuit Staatsbosbeheer. Voor de jachthouder is er geen enkel loket waar naar toe gegaan kan worden voor vergoeding.</p> <p>Mijn voorstel is om dit van te voren vast te leggen middels een budget per jaar vanuit de provincie waarop aanspraak gemaakt kan worden in een uurvergoeding voor het schrijven van de werkplannen en een maandvergoeding waarop aanspraak gemaakt mag worden ter compensatie van vervoerskosten, munitie en afschrijving en aankoop van middelen t.b.v. de uitvoering van het werkplan. Ook adviseer ik ten eerste om de uitgegeven subsidies aan de grondeigenaren en grondgebruikers te voorzien van voorwaarden waaraan voldoen moet worden om dit te ondersteunen. Nu is er naast de subsidie ook een verdienmodel en staat m.i. de weidevogel niet centraal.</p>	<p>Uw zienswijze heeft betrekking op de vereisten uit het Faunabeheerplan Predatie niet op het Ontwerp Natuurbeheerplan Drenthe, versie 2026. Uw zienswijze kan daarom niet leiden tot aanpassing van het Natuurbeheerplan.</p>	<p>Geen gevolgen.</p>
20.		

Zienswijze	Reactie op zienswijze	Gevolgen
<p>Ons perceel (kadastraal MPL00-O-326) bevat een erf en twee delen weiland. Eén van de delen weiland (westelijk van de oprit) is opgenomen in het Ontwerp Natuurbeheerplan 2026 en komt in aanmerking voor natuurbeheertype dooradering. Het andere deel weiland (oostelijk van de oprit) is, naar wij aannemen per abuis, niet opgenomen in het Ontwerp NBP2026. Wij verzoeken u ook dit deel van ons perceel op te nemen in het definitieve NBP2026. Dit deel hebben we (ruwweg) geel gearceerd op bijgevoegd knipsel uit het ontwerp NBP2026.</p>	<p>Het door indiener aangegeven deel weiland is inderdaad per abuis niet begrensd als leefgebied Dooradering (A15) in het ontwerp Natuurbeheerplan 2026. We gaan het ontbrekende deel van het perceel met het beheertype A15 (Dooradering) begrenzen op de beheertypen- en ambitiekaart van het Natuurbeheerplan.</p>	<p>Aanpassen kaarten: Beheertypen- en ambitiekaart.</p>
21.		
Zienswijze	Reactie op zienswijze	Gevolgen
<p>Wij gaan per 1 mei via de Groenruil het perceel Vries V250 overnemen van Staatsbosbeheer. In de verkoopovereenkomst staat een kwalitatieve bepaling opgenomen dat wij het beheertype beuken, eiken dennenbos in stand moeten houden. Dit zou het nieuwe beheertype zijn voor dit perceel, maar dat zie ik niet terug in het concept plan. Hoe zit dit?</p>	<p>Indiener geeft terecht aan dat zijn toekomstig natuurperceel niet goed staat weergegeven op de kaarten van het Natuurbeheerplan. Wij nemen het natuurbeheertype N15.02 Dennen-, eiken-, en beukenbos, dat is afgesproken met indiener in de groenruil, over op de beheertypen- en ambitiekaart van het Natuurbeheerplan 2026.</p>	<p>Aanpassen kaarten: Beheertypen- en ambitiekaart.</p>
22.	namens Stichting Landgoed Valkenstijn	
Zienswijze	Reactie op zienswijze	Gevolgen
<p>Landgoed Valkenstijn wordt in het ontwerp natuurbeheerplan Drenthe 2026, niet genoemd als waardevol oud natuurlandgoed. Ik pleit ervoor Valkenstijn wel op te nemen in het natuurbeheerplan Drenthe 2026 en op de kaarten te vermelden als waardevol natuurlandgoed met een historische betekenis voor Assen en Drenthe . Valkenstijn is immer al bijna 350 jaar oud en herbergt vele bijzondere bomen, planten en paddenstoelen. Ter onderbouwing verwijs ik u naar de bijlagen over bomen/planten en paddenstoelen. Het Drents Landschap heeft een beheerplan voor Valkenstijn geschreven, in opdracht van de gemeente Assen. Zie ook bijlage. Deze zienswijze wordt door mij mede ingediend namens het bestuur van Stichting Landgoed Valkenstijn.</p>	<p>Indiener is niet de eigenaar van landgoed Valkenstein. Gemeente Assen is eigenaar van dit bijzonder gebied. Wij zijn in gesprek met de gemeente om de kaarten aan te passen, zodat deze recht doen aan de situatie.</p>	<p>Geen gevolgen.</p>

23.		
Zienswijze	Reactie op zienswijze	Gevolgen
Ik maak namens de maatschap bezwaar tegen ambitiehighlight 178.077, ambitie type N14.03 Haagbeuken en essenbos, beheertype N15.02 dennen, eiken, beukenbos. Deze ligt gedeeltelijk op ons land waar wij al jaren lang ANLB (boomwallen)subsidie hebben, maar in het deel waar bovenstaande ambitie ligt, kunnen we de boomwal niet doortrekken omdat deze nu maar deels in dooradering ligt. Bovenstaande ambitie overschrijdt dus de kadasterbegrenzing. Wij vragen u om de begrenzing natuur (ambitietype N14.03/N15.02) aan de kadastergrenzen aan te passen. Ons perceel heeft kadaster nr RDN01-0-75 en valt aan de zuidkant in bovenstaande ambitie. Ik hoop dat we hiermee voldoende informatie hebben gegeven om dit te wijzigen.	De houtsingel en het aangrenzende bos zijn één vlak op de beheertypenkaart. Hierdoor heeft ook de houtsingel onbedoeld het beheertype van het aangrenzende bos gekregen. Wij passen de beheertypenkaart aan en nemen de houtsingel op in zoekgebied A15 (dooradering), zodat indiener ANLb subsidie kan aanvragen.	Aanpassen kaarten: Beheertypen- en ambitiekaart.
24.		
Zienswijze	Reactie op zienswijze	Gevolgen
In verband met de uitoefening van mijn/ons melkveehouderijbedrijf dient er jaarlijks de gecombineerde opgave gedaan te worden. Bij het invullen van deze opgave is mij gebleken dat de grond achter ons huis, in gebruik als landbouwcultuurgrond (grasland) door de provincie is aangemerkt met een beheertype N12.02 Kruiden-en faunarijk grasland. Het is nu niet mogelijk om op deze grond, de percelen kadastraal bekend gemeente Havelte, sectie N, nummers 1147 en 1105, akkerranden in te tekenen. Hetgeen juist het natuuraspect ten goede komt. In eerdere opgaves is dit niet aan de orde geweest en heb ik mij dit dus niet gerealiseerd. Ik verzoek u de betreffende percelen als landbouwgrond op te nemen in het plan, zodat wij gebruik kunnen maken van de mogelijkheden om op die percelen akkerranden e.d. toe te passen. Met het bedrijf zijn wij bezig om de duurzaamheid te verbreden, met aandacht voor de natuur. Er wordt melk geleverd aan Royal A-Ware in de melkstroom "Beter voor koe, natuur en boer" en er wordt meegedaan een het duurzaam Drenthe project (en meer). Graag tot nader overleg of motivatie bereid.	Indiener merkt terecht op dat zijn perceel geen natuur betreft, maar landbouwkundig in gebruik is. Het perceel is hierdoor onterecht ingetekend op de beheertypen- en ambitiekaart van het ontwerp NBP 2026. Wij nemen het voorstel over en halen het perceel van de beheertypen- en ambitiekaart af.	Aanpassen kaarten: Beheertypen- en ambitiekaart.
25.		
Zienswijze	Reactie op zienswijze	Gevolgen
Vorige week vrijdag werd ik opgeschrikt door een telefoontje van AND (Agrarisch Natuur Drenthe) Wat bleek? Bij het indienen van de gecombineerde opgave voor	Naar aanleiding van de zienswijze heeft er op 19 juni jongstleden een gesprek	Geen gevolgen.

<p>RVO bleken de gegevens niet overeen te komen. Na onderzoek door AND werd duidelijk dat dit te maken had met een wijziging van het Natuurbeheerplan.</p> <p>Met deze zienswijze wil ik hiervoor uw aandacht vragen. Mijn zienswijze richt zich niet zozeer tegen het plan zelf, maar meer tegen de toepassing ervan en de ruimte die het plan biedt voor interpretatie. Het Natuurbeheerplan heeft als doel om houvast en rechtszekerheid te bieden bij het behartigen van natuurbelangen. Helaas komt dit in de praktijk niet altijd volledig tot zijn recht. Dit wil ik toelichten aan de hand van twee concrete voorbeelden.</p> <p>Het eerste voorbeeld betreft een beheercontract dat ik heb met AND voor het onderhoud en beheer van landschapselementen. Het gaat om een boswal en drie kikkerpoelen, gelegen ten zuiden van de Watersteeg in Uffelte. Deze landschapselementen maken deel uit van het land dat bij mij in eigendom is. De kikkerpoelen dienden voorheen als veedrinkplaatsen.</p> <p>Door een wijziging van het Natuurbeheerplan van agrarisch naar natuur is een ondersteuning voor het onderhoud en beheer van deze landschapselementen niet meer mogelijk, terwijl lopende de contractperiode de kikkerpoelen voor een tijdvak van 5 jaar zijn opgeschoond. Over de wijziging van het Natuurbeheerplan is geen overleg geweest, niet met AND en niet met mij. Het nakomen van de beheerovereenkomst is door de wijziging niet meer mogelijk.</p> <p>Het tweede voorbeeld betreft een agrarisch perceel nabij het gehuchtje Holtinge op het Holtingerveld. In 2019 heb ik dit perceel overgenomen, na overleg met Prolander. Het perceel staat in het Natuurbeheerplan aangeduid als om te zetten naar nieuwe natuur. Voor een overname was de ambitie voor mij van groot belang.</p> <p>Het perceel werd als een pareltje in het gebied genoemd. Een instandhouding van de cultuurhistorische waarden was essentieel. Voorkomen moest worden dat het perceel zou opgaan in het omringende gebied, onder het mom van: meer van hetzelfde heeft geen of nauwelijks toegevoegde waarde.</p>	<p>plaatsgevonden op het provinciehuis met indiener. In dit gesprek zijn de twee aangedragen voorbeelden besproken.</p> <p>Het eerste voorbeeld, waarbij indiener wel het beheer van een boswal en drie kikkerpoelen voor zijn rekening neemt, maar daar geen subsidie voor kan aanvragen heeft te maken met de eigendomssituatie. Indiener is geen eigenaar van deze landschapselementen. Alleen de eigenaar of erfpachter van een perceel kan subsidie aanvragen op grond van het SNL. In het Natuurbeheerplan is het betreffende perceel nooit begrensd geweest om in aanmerking te komen voor ANLb subsidie. Dat voor het betreffende perceel in het verleden subsidie is verleend is een omissie geweest.</p> <p>Het tweede voorbeeld kent een voorgeschiedenis. Tijdens een gesprek met indiener in 2023 is overeengekomen dat het perceel het natuurbeheertype N11.01 Droog schraalland zou krijgen, waarbij de oude poel kon worden hersteld. Deze afspraak staat nog steeds. Het perceel van indiener ligt midden in het Holtingerveld. Het beheertype N12.02 past niet bij dit perceel. De provincie heeft aangegeven dat het perceel omgevormd kan worden naar N07.01 Droge heide of N11.01 Droog schraalland. Indiener en provincie zijn N11.01 Schraalland</p>	
---	---	--

<p>Na afweging van de mogelijkheden bleef flora- en faunarijkgroenland, pakket N 12.02 als enige ambitie over. Kort voor het passeren van de akte werd dit per mail nogmaals bevestigd..</p> <p>Na het passeren van de akte werd echter ineens het inplanten van bos als wens gepresenteerd. Nadat in de directe omgeving een grote oppervlakte aan bos was verwijderd om het gebied open te houden kwam de provincie hierop terug en werd de ambitie heischraalgras voorgestaan.</p> <p>De ambitie heischraalgras komt evenwel niet tegemoet aan de eerder genoemde cultuurhistorische waarde. Het perceel gaat dan immers met een verwijdering van de omheining naadloos op in het omringende gebied, terwijl het gehuchtje Holtinge qua cultuurhistorie juist bekendstaat om haar verspreid liggende landerijen.</p> <p>Het perceel werd in 1859 van het heideveld afgescheiden, wellicht vanwege de eigenschappen van oude raatakkers waar het gebied bekend om staat. Tot 1859 was het perceel eigendom van de Boermarke Westeinde. Sinds die tijd is het perceel in het omringende natuurgebied beheerd, aanvankelijk voor akkerbouw, later afwisselend als grasland en voor akkerbouw. Professor Waterbolk noemde het perceel de kleine Es van Holtinge.</p> <p>Landschapsbeheer Drenthe stelde voor een omzetting naar nieuwe natuur een plan op. Ruim een jaar geleden werd ik door Landschapsbeheer Drenthe gebeld dat een omzetting kon plaatsvinden naar flora- en faunarijkgroenland, pakket N 12.02 met een kikkerpoel op het lager gelegen deel.</p> <p>Daarna is het echter weer stil geworden en blijkt er geen overeenstemming te bestaan over de ambitie voor dit perceel. Binnen de provincie zouden hierover verschillende opvattingen bestaan.</p> <p>De natuurbelangen kunnen het beste gediend worden met een consistent beheer. In de twee genoemde gevallen is dit niet volledig het geval. In een constructief overleg</p>	<p>overeengekomen, zoals vastgelegd in het gespreksverslag.</p> <p>Omvorming naar natuur is vrijwillig. Indiener hoeft niet gebruik te maken van de geboden subsidiemogelijkheden. Maar mocht indiener zijn perceel willen omvormen naar N11.01 Droog schraalland kan indiener daarvoor een subsidieaanvraag indienen.</p>	
---	--	--

<p>kan naar een oplossing worden gezocht, waarbij afspraken worden gemaakt die niet eenzijdig kunnen worden gewijzigd.</p> <p>Graag zou ik deze zienswijze dan ook mondeling willen toelichten. Een afschrift van deze zienswijze stuur ik ook naar AND, ter attentie van mevrouw Suzanne Molenkamp.</p>		
26.	namens Agrarische Natuur Drenthe	
Zienswijze	Reactie op zienswijze	Gevolgen
<p>Agrarische Natuur Drenthe (AND) dient hierbij de zienswijze in op het Ontwerp Natuurbeheerplan Drenthe versie 2026.</p> <p>Wij zien dat het Natuurbeheerplan de afgelopen jaren in toenemende mate - belemmerend- doorwerkt in de toekomst van agrarische bedrijven. De labelling van kaartlaag ambitienatuur (3.580 ha) heeft directe gevolgen voor de eigenaar/gebruiker. Agrarisch Natuurbeheer (ANLb) in deze kaartlaag is in Drenthe niet toegestaan. Bestaand beheer moet worden opgezegd. Nieuw ANLb beheer kan niet meer worden adgesloten op deze gronden. De Provincie verkleind hiermee structureel het subsidiabele oppervlakte voor ANLb in Drenthe. Dit is een serieus obstakel voor bedrijven die zich toekomstbestendig willen ontwikkelen en daarvoor op zoek zijn naar lokale verdienmogelijkheden. Vb. in het NP Drentsche AA is dit een actueel en nijpend vraagstuk.</p> <p>Wij pleiten met nadruk om tot beleidsmatige vernieuwing te komen. Versterk de samenhang, verweving en synergie tussen de (maatschappelijke en ruimtelijke) functies landbouw en natuur. Ga met de agrarische sector in gesprek over eigendom, gebruik en beheer van natuur. Organiseer lokaal zeggenschap. Draagvlak en handelingsperspectief zijn nodig om toekomst te geven aan boeren én natuur. Agrarisch partnerschap is daarbij essentieel. Het huidige sectorale Natuurbeheerplan leidt tot onbegrip onder Drentse boeren.</p> <p>Wij vragen u om:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Te stoppen met het uitsluiten van huidig en toekomstig ANLb-beheer in de kaartlaag ambitie natuur; 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Agrarisch natuurbeheer in de NNN-ontwikkelopgave (beheertype N00.01 op de ambitiekaart van het Natuurbeheerplan) is beleidsmatig niet gewenst, omdat in deze gebieden functiewijziging naar natuur d.m.v. particulier natuurbeheer of verwerving wordt voorzien. Het is gezien de vrijwilligheid mogelijk de gronden landbouwkundig te gebruiken. De begrenzing nieuwe natuur (NNN-ontwikkelopgave) komt voort uit het decentralisatieakkoord en het Natuurpact, waarbij de opdracht vanuit het Rijk aan de provincie is om een quotum nieuwe natuur te realiseren. <p>De mogelijkheid om binnen beheertype N00.01 agrarische beheerovereenkomsten te sluiten (overgangsbeheer) is sinds 2009 niet meer opengesteld.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Binnen het SNL wordt ANLb ingezet voor de agrarische natuuropgave. 	<p>Geen gevolgen.</p>

<p>2. ANLb te erkennen als volwaardige invulling van de natuuropgave;</p> <p>3. Het belang te herkennen en te faciliteren van ANLb voor agrarische bedrijven die zich duurzaam willen doorontwikkelen naar bijv. natuurinclusief en/of kringloop;</p> <p>4. Agrarisch landgebruik blijvend te borgen in a) natuur en ambitienatuur gebieden, b) toekomstige overgangsgebieden, c) beekdalen en d) de veengronden.</p> <p>Wij zien uw inhoudelijke reactie op de AND zienswijze met belangstelling tegemoet en verzoeken u om AND actief te betrekken bij vervolgprocessen en verdere beleidsontwikkeling.</p>		<p>3. Voor 2026 is landelijk afgesproken om ANLb te realiseren binnen het bestaande doelenkader. De komende jaren wordt landelijk een aanpassing van het doelenkader voorzien met betrekking tot bijvoorbeeld de uitkomsten van de ecologische evaluatie ANLb, infractieprocedure Grutto en de Nationale invulling van de Natuurherstelverordening. Binnen de landelijk gestelde uitgangspunten is ANLb één van de instrumenten voor agrarische bedrijven die zich duurzaam willen door ontwikkelen.</p> <p>4. De begrenzing nieuwe natuur (NNN-ontwikkelopgave) komt voort uit het decentralisatieakkoord en het Natuurpact, waarbij de opdracht vanuit het Rijk aan de provincie is om een quotum nieuwe natuur te realiseren. Er is in het kader van het NBP 2026 geen specifiek beleid voor overgangsgebieden, beekdalen en veengronden waarvoor het subsidie-instrumentarium SNL kan worden aangepast of ingezet. Het Natuurbeheerplan vormt een subsidie-instrumentarium voor realisatie van het bestaande beleid van de provincie en wordt gebruikt als toetsingskader voor de aanvraag van subsidies.</p>	
<p>27.</p>			

Zienswijze	Reactie op zienswijze	Gevolgen
<p>Op de kaarten van het Natuurbeheerplan staat mijn kadastrale perceel EDE02C473 aangegeven als bestaande natuur (N12.02 Kruiden- en faunarijk grasland). Het perceel is nog in landbouwkundig gebruik. Ik verzoek de provincie om dit te wijzigingen, zodat de kaart overeenkomt met de werkelijke situatie. Graag hou ik de mogelijkheid open om het perceel in de toekomst om te vormen naar natuur. Het kadastraal perceel EDEC2426 is niet volledig begrensd om de ambitiekaart van het Natuurbeheerplan. Ik verzoek de provincie tevens om deze intekening te wijzigingen, zodat het gehele perceel is begrensd.</p>	<p>Indiener merkt terecht op dat het perceel nog geen natuur betreft. Het perceel is onterecht ingetekend op de beheertypen- en ambitiekaart van het ontwerp NBP 2026 als N12.02 Kruiden- en faunarijk grasland.</p> <p>Wij nemen het voorstel over en halen het perceel van de beheertypenkaart af. Gelet op de ligging van het perceel blijft de natuuropgave staan en daarmee ook de aanduiding N00.01 Nog om te vormen naar natuur op de ambitiekaart van het Natuurbeheerplan. De provincie houdt de ambitie om dit perceel op den duur om te vormen naar natuur.</p> <p>Het tweede perceel van indiener is inderdaad niet volledig ingetekend. We nemen het voorstel over en tekenen het gehele perceel in als N00.01 Nog om te vormen naar natuur op de ambitiekaart van het Natuurbeheerplan.</p>	<p>Aanpassen kaarten: Beheertypen- en ambitiekaart.</p>
28.	namens 't Schoutenhuis B.V.	
Zienswijze	Reactie op zienswijze	Gevolgen
<p>Middels dit schrijven dient ondergetekende een zienswijze in naar aanleiding van het ontwerp Natuurbeheerplan 2026 provincie Drenthe voor Landgoed "De Eese" Natuurschoonwet B.V.</p> <p>Ik vraag u de volgende percelen in het Natuurbeheerplan 2026 aan te wijzen als zijnde 'Agrarisch Zoekgebied, A15 Dooradering'. Daarbij verwijs ik u naar de uitsnede van het Natuurbeheerplan in de bijlage.</p> <p>1. Perceel kadastraal bekend gemeente Vledder, sectie F, nummer 1823;</p>	<p>De afgelopen jaren hebben verschuivingen plaatsgevonden op de ambitiekaart m.b.t. het beheertype N00.01 Nog om te vormen naar natuur.</p> <p>Agrarisch natuurbeheer in de NNN-ontwikkelopgave (beheertype N00.01 Nog om te vormen naar natuur op de</p>	<p>Aanpassen kaarten: Beheertypen- en ambitiekaart.</p>

<p>2. Perceel kadastraal bekend gemeente Vledder, sectie F, nummer 1836-gedeeltelijk; 3. Perceel kadastraal bekend Vledder, sectie F, nummer 1830-gedeeltelijk; 4. Perceel kadastraal bekend gemeente Vledder, sectie K, nummers 193 en 575, beide gedeeltelijk; 5. Perceel kadastraal bekend gemeente Vledder, sectie K, nummers 192-gedeeltelijk; 6. Perceel kadastraal bekend gemeente Vledder, sectie K, nummers 192-gedeeltelijk.</p> <p>Gelet op het huidige agrarisch gebruik c.q. functie van deze percelen, lijkt het mij juist deze percelen als zodanig aan te wijzen. Daarnaast zijn nagenoeg alle omliggende agrarische percelen reeds als zodanig begrensd. Tevens ontstaat er bij het aanwijzen als zoekgebied voor de eigenaar de mogelijkheid deel te kunnen nemen aan het agrarisch natuur- en landschapsbeheer (ANLb) om daarmee het landschap te versterken en te behouden. Iets waar de eigenaar op de andere percelen al veel aandacht aan besteedt.</p> <p>In afwachting van uw reactie en uiteraard tot nader overleg bereid.</p>	<p>ambitiekaart van het Natuurbeheerplan) is beleidsmatig niet gewenst, omdat in deze gebieden functiewijziging naar natuur d.m.v. particulier natuurbeheer of verwerving wordt voorzien. Het is gezien de vrijwilligheid mogelijk de gronden landbouwkundig te gebruiken. De begrenzing nieuwe natuur (NNN-ontwikkelopgave) komt voort uit het decentralisatieakkoord en het Natuurpact, waarbij de opdracht vanuit het Rijk aan de provincie is om een quotum nieuwe natuur te realiseren.</p> <p>De door indiener aangegeven percelen 2, 5 en 6 zijn niet begrensd op de ambitiekaart met beheertype N00.01 en passen wij aan naar agrarisch zoekgebied met aanduiding A15 (Dooradering).</p>	
29.		
Zienswijze	Reactie op zienswijze	Gevolgen
<p>Deze zienswijze betreft gebied kadastraal bekend gemeente Rolde sectie V en nummer 337 en 1635.</p> <p>Verzocht wordt dit perceel in het Natuurbeheerplan 2026 aan te merken als "N00.01 Nog om te vormen naar natuur". Dit vanwege de hoge natuurpotenties van dit gebied. Het gebied is reeds onderdeel van het Natuur Netwerk Nederland (NNN).</p> <p>Dit gebied wordt omschreven als: Begin en oorsprong van het kleine stroomgebied van de Slokkert.</p>	<p>De perceel van indiener zijn aan drie zijden omsloten door natuur. Zoals indiener aangeeft wordt met de omzetting naar natuur het gebied afgerond. Daarnaast kunnen wij de hydrologie verbeteren wat bijdraagt aan het Natura 2000-gebied. Wij gaan mee in het verzoek van indiener en voorzien de percelen met het beheertype N00.01 Nog om te vormen naar natuur op de ambitiekaart van het Natuurbeheerplan.</p>	<p>Aanpassen kaarten: Beheertypen- en ambitiekaart.</p>

<p>De kansen voor natuur in dit gebied zijn: Noodzakelijke kwaliteitsverhoging door completering van het direct aangrenzende Natura 2000 gebied Drentsche Aa en systeem van De Slokkert. Zowel door vernatting als verschraling. Dit als onlosmakelijk deel van het ecosysteem in dit deel van het systeem van de Drentsche Aa, dat uit recent onderzoek het meest kansrijk en duurzaam blijkt te zijn. (Prof. Jan Bakker, prof. Ab Grootjans). Een zij-dal van de Aa als hoofdstroom waar permanent watervoerende sloten voor N2000 een grote noodzaak zijn.</p> <p>In eerder provinciaal beleid, namelijk het vergelijkbare Gebiedsplan Drenthe 2005, destijds de benaming van dit Natuurbeheersplan, was dit gebied aangeduid als “natuurgebied-beekdal flora”, evenals aangrenzend lage gebied grenzend aan de veel hoger gelegen es. Het doel dat met deze zienswijze wordt beoogd, was vastgelegd in het provinciaal beleid rond 2005.</p> <p>Verzocht wordt de legendaenheden in dit Natuurbeheersplan 2026, zoals de kaart Beheertypen en de Ambitiekaart evenals overige bijbehorende omschrijvingen en doelen, zodanig aan te passen dat natuurontwikkeling van deze percelen in samenhang met het aangrenzende Natura 2000 gebied en het systeem van De Slokkert mogelijk wordt. <i>Het gaat daarbij om korte vegetaties met biodiversiteit en bijbehorende fauna. Het herstel van de waterhuishouding (vernatting en kwaliteitsverbetering) is daartoe noodzakelijk.</i> De hoogtelijnen geven weer dat dit na te streven doel goed mogelijk is, zonder dat er schade is voor de verder op gelegen hoge akkergronden. Het esdorpenlandschap als geheel wordt juist hersteld. De aangrenzende bedrijfsmatige landbouw kan profiteren van herstel van de waterhuishouding rond De Slokkert.</p> <p>Bebossing van dit gebied past niet in de wordingsgeschiedenis en de doelen voor natuur, landschap en cultuurhistorie voor de aangrenzende omgeving. Het grootste deel van de voorbije eeuwen was dit natte heide. Daarbij worden ook historische zichtlijnen op het fraaie oude cultuurlandschap van de essen van Rolde, in samenhang met de kerk als fraai historisch ensemble, tekort gedaan. In het door GS goedgekeurde Landschapsplan voor de ruilverkaveling Rolde was op deze percelen</p>	<p>De provincie gaat graag met indiener in gesprek over de beoogde natuurinrichting van de percelen.</p>	
---	--	--

ook geen beplanting voorzien, maar op aangrenzende plekken zoals destijds is uitgevoerd en nu het beeld is.			
30.	namens Stichting Het Drentse Landschap		
Zienswijze		Reactie op zienswijze	Gevolgen
Middels deze zienswijze willen we vragen om een voor aan aantal percelen, in eigendom van Stichting Het Drentse Landschap de natuurbeheertypen toe te voegen of te wijzigen. Het gaat om de percelen in de Excelfile. We hebben de verschillende percelen ook in een GIS bestand gezet en voorzien van opmerkingen. We nemen nog contact met u op over het verzenden van dit bestand aangezien we deze niet kunnen toevoegen als bijlage.		De voorgestelde wijziging betreft een actualisatie van het ontwerp NBP 2026. De wijzigingen worden overgenomen op de beheertypen- en ambitiekaart. Daarnaast heeft indiener in het afgelopen jaar een aantal percelen omgevormd naar natuur. Op de ambitiekaart stonden deze percelen nog aangeduid met het beheertype N00.01 Nog om te vormen naar natuur. De beheertypen- en ambitiekaart worden aangepast op de gerealiseerde beheertypen.	Aanpassen kaarten: Beheertypen- en ambitiekaart.
31.			
Zienswijze		Reactie op zienswijze	Gevolgen
Graag wil ik u mijn zienswijze ten aanzien van het Natuurbeheerplan (NBP) Drenthe 2026 voorleggen en middels deze mogelijkheid u kenbaar maken op welke punten ik een zienswijze indien. Het NBP is sterk in het neerzetten van een beleidskader. Het geeft een goed overzicht van de relevante Europese, nationale en provinciale beleidslijnen en vertaalt deze naar de Drentse context. Daarnaast is het planduidelijk in het aangeven van de subsidiemogelijkheden voor verschillende vormen van natuurbeheer. De beheertypenkaart en ambitiekaart geven richting aan waar welke typen natuurbeheer worden gestimuleerd. Het is ook positief dat het plan thema's integreert zoals waterbeheer (Kaderrichtlijn Water) en klimaatdoelen. Ook de aandacht voor de Europese Natuurherstelverordening is relevant. Tot slot is ook helder dat het programma niet mag worden gebruikt voor advisering of toetsing van de omgevingsplannen en als toetsingskader voor de basispremie. Hierbij moet		Het Natuurbeheerplan is geen beleidsdocument of uitvoeringsstrategie van de provincie. Het Natuurbeheerplan is onderdeel van het SNL en daarmee een subsidie instrument. In het Natuurbeheerplan staat in welke gebieden beheerders subsidie kunnen krijgen voor het beheer en de ontwikkeling van natuur, agrarische natuur en landschap. Het Natuurbeheerplan wijkt daarmee af van gebruikelijke beheerplannen waarin	Geen gevolgen.

<p>worden opgemerkt dat het niet hiervoor mag worden ingezet, maar wel invloed kan hebben op voorgenoemde zaken.</p> <p>Naast de positieve punten uit het ontwerp NBP, zijn er op cruciale punten onduidelijkheden, met name ten aanzien van de concrete maatregelen voor de realisatie van het Natuurnetwerk Nederland en de gevolgen van het beleid voor de omliggende omgeving en het gebruik van natuurgebieden. Dit gebrek aan helderheid maakt het lastig voor belanghebbenden om de impact van het plan te beoordelen en adequaat te anticiperen op de uitvoering ervan. Ik dien deze zienswijze in, met het doel om aanvullende vragen te stellen en de provincie te voorzien van input voor een duidelijker en effectiever plan.</p> <p>Bijvoorbeeld; het Natuurbeheerplan Drenthe, versie 2026, geeft in het kader van het Rijksbeleid natuur en landschap aan wat de ambities zijn met betrekking tot de ontwikkeling van een robuust Natuurnetwerk Nederland (NNN). Het plan stelt dat het NNN een robuuste ruggengraat van de natuur in Nederland moet zijn. Dit wordt nagestreefd door het NNN te vergroten, te verbeteren en belangrijke natuurlijke verbindingen te realiseren tussen natuurgebieden onderling en tussen natuurgebieden en hun omgeving. Echter, het document gaat niet in detail in op concrete maatregelen of een stappenplan over hoe dit precies gerealiseerd zal worden.</p> <p>Daarnaast vormt het ontwerp Natuurbeheerplan Drenthe de basis voor het natuurbeleid en de subsidieverlening in de provincie. Om een effectieve en evenwichtige uitvoering van dit beleid te waarborgen, is het van belang om aandacht te besteden aan zowel de inhoud van het plan als de lessen die geleerd kunnen worden uit het verleden.</p> <p>Deze zienswijze richt zich op een aantal cruciale aspecten van het Natuurbeheerplan, waarbij zowel de huidige ambities als de evaluatie van voorgaand beleid aan de orde komen. De zienswijze is gebaseerd op de volgende overwegingen:</p>	<p>doelstellingen, succesfactoren en knelpunten zijn samengevat.</p> <p>Eigenaren van bos en natuurterreinen, alsmede boerenbedrijven, kunnen zelf kiezen of zij subsidie willen (laten) aanvragen. Omdat het een subsidie betreft, zijn er geen effecten of beperkingen op economische vitaliteit en de bestaanszekerheid van (omliggende) landbouwbedrijven. Subsidie wordt voor een periode van zes jaar verstrekt.</p> <p>Alle natuurpercelen, waarvoor subsidie wordt verstrekt, worden gemonitord volgens een vastgestelde systematiek. Agrarisch natuurbeheer wordt gemonitord via een aantal vaste meetpunten verspreid over Drenthe.</p> <p>De aanwezige natuur is een resultante van een breed scala aan omgevings- en beheerfactoren. Slechts in een wetenschappelijke onderzoeksopzet zijn deze van elkaar te onderscheiden. Het is om die reden niet mogelijk om de specifieke effecten van het beheer te bepalen vanuit monitoring.</p> <p>Door subsidie te verlenen voor het beheer van natuurgebieden houden wij de natuur in stand. Voorwaarde van deze subsidie is het kosteloos openstellen en toegankelijk</p>	
--	--	--

<p>Behoeftte aan evaluatie van voorgaand beleid: Om de effectiviteit van het huidige plan te kunnen beoordelen, is inzicht nodig in de resultaten en lessen uit voorgaande beheerperioden. Het is van belang om te weten welke doelen zijn behaald, welke maatregelen effectief waren en welke knelpunten zijn ondervonden.</p> <p>Impact op andere sectoren: Het Natuurbeheerplan heeft raakvlakken met andere sectoren, zoals de landbouw, het toerisme en de woningbouw. Dit zijn drie mogelijke terreinen waar het NBP invloed op heeft, maar zal zich niet beperken tot deze terreinen. Om doelmatigheid te behouden wordt niet diep ingegaan op andere terreinen of sectoren, maar wordt met name de focus gelegd op landbouw en toerisme waarbij woningbouw (ruimtelijke ordening) ook wordt meegenomen. Het is van belang om de mogelijke effecten op deze sectoren te analyseren en te zorgen voor een goede afstemming van beleidsdoelen.</p> <p>Duidelijkheid, concretisering en uitvoerbaarheid: Het is essentieel dat de ambities en doelen van het Natuurbeheerplan helder, concreet en uitvoerbaar zijn, zodat alle betrokken partijen weten waar ze aan toe zijn en het plan succesvol kan worden uitgevoerd en op kan worden geanticipeerd. Hoewel het NBP en gelieerde documenten op sommige punten antwoorden geven, blijven er vragen openstaan over de concrete invulling, de afweging tussen verschillende belangen en de uitvoeringsaspecten.</p> <p>De in deze zienswijze gestelde vragen zijn bedoeld om bij te dragen aan het verkrijgen van duidelijkheid over de inhoud en uitvoering van het Natuurbeheerplan, met als doel een robuust en gedragen beleid voor het behoud en de ontwikkeling van de Drentse natuur, maar ook voor andere vitale functies in onze provincie zoals o.a. landbouw, recreatie en toerisme en woningbouw.</p> <p>Op basis van het bestaande natuurbeheerplan volgen enkele algemene vragen alvorens er wordt over gegaan tot het verder ontwikkelen en opstellen van een zienswijze.</p>	<p>houden van de natuurgebieden voor recreatie. Elke bewoner of bezoeker in Drenthe kan hierdoor blijven genieten van de Drentse natuur.</p> <p>De vragen van indiener hebben betrekking op beleid en de uitvoering van het gestelde beleid, maar niet op het ontwerp Natuurbeheerplan 2026. De zienswijze leidt daarom niet tot een aanpassing van het plan.</p>	
---	---	--

Allereerst wordt verder ingegaan op het Beheerplan welke tot algemene vragen leidt die niet naar voren komen in het concept NBP, waar deze wel zouden mogen worden verwacht. Gevolgd door vragen over de samenwerking en effecten tussen andere sectoren en beleidsmatige vragen. Tot slot worden drie

Algemene vragen

De tekst beschrijft het Subsidiestelsel Natuur en Landschapsbeheer (SNL), waarin de provincies subsidie verlenen voor het behoud en de ontwikkeling van natuurgebieden en landschappen. Het Natuurbeheerplan is hierin een belangrijk instrument, dat de doelen voor natuur- en landschapsbeheer omschrijft en aangeeft waar beheerders subsidie kunnen krijgen. Het stelsel kent verschillende instrumenten, waaronder subsidiering, het Natuurbeheerplan zelf, monitoring en certificering.

De juridische basis voor het SNL wordt gevormd door de Subsidieverordening natuur- en landschapsbeheer (SVNL) en de Subsidieregeling Kwaliteitsimpuls Natuur- en Landschapsbeheer (SKNL). De SVNL is gericht op het beheer van agrarische natuur en landschap, terwijl de SKNL subsidies biedt voor investeringen en functieveranderingen.

Het Natuurbeheerplan Drenthe, versie 2026, beschrijft de beleidsdoelen voor de ontwikkeling en het beheer van natuurgebieden, agrarische natuur en landschapselementen in de provincie Drenthe.

De concrete doelen voor natuur- en landschapsbeheer zijn het behoud en ontwikkeling van natuurgebieden, agrarische natuur en landschapselementen. Het plan is gericht op het behoud en de ontwikkeling van natuur in diverse gebieden, waaronder bestaande natuurgebieden, gebieden waar nieuwe natuur wordt aangelegd, en landbouwgebieden die beheerd worden volgens agrarisch natuurbeheer. Tevens worden Natuur- en landschapsdoelen per gebied genoemd. Het plan beschrijft de specifieke natuur- en landschapsdoelen die nagestreefd worden voor elk (deel)gebied in de ambitiekaarten. Realisatie van internationale (water, agromilieu en klimaat) doelen. Het plan is toegespitst op de internationale biodiversiteitsdoelen en de internationale natuurgerichte agromilieu-, water- en

<p> klimaatdoelen. Intekening van beheertypen voor de gebieden in Drenthe. Het plan bevat beheertypenkaarten en ambitiekaarten waarop de actuele natuursituatie en de ambities voornatuurbeheer zijn aangegeven. Water- en klimaatdoelen. Naast de doelen voor natuur en landschap, bevat het plan ook doelen voor waterbeheer (KRW-doelen) en klimaatadaptatie en -mitigatie. </p> <p> De voorgaand genoemde terreinen zijn verschillende zaken die naar voren komen in het ontwerp beheerplan en de bijlagen. Er wordt niet teruggekeken naar de voortgang van het beheerplan in relatie tot het uiteindelijke doel. Een terugblik op waar we nu staan op basis van de eerdere beheerplannen ontbreekt. Een dergelijke inleiding zou verwacht mogen worden om meer context te krijgen bij het gewicht dat het beleidsplan heeft. Om een beeld te kunnen krijgen van de monitoring, analyses en evaluaties die hebben plaatsgevonden in eerdere beheerplannen is het van essentieel belang om goed inzichtelijk te hebben wat er in het verleden is gerealiseerd alvorens vooruit wordt gekeken naar hoe invulling te kunnen geven aan nieuw beleid en verlening van subsidies. Daarom allereerst een aantal basisvragen waar geen eenvoudig antwoord op is te vinden in het huidige ontwerp beheerplan, maar wel een duidelijk kader zou bieden voor belanghebbenden om te kunnen begrijpen waarom het concept beheerplan is opgesteld zoals deze nu voorligt. De vragen zijn dus gericht op de evaluatie van het voorgaande Natuurbeheerplan. Hoewel het huidige plan context en richting geeft, is voor de beantwoording van deze vragen mogelijk ook het vorige plan(nen) en/of aparte evaluatiedocumenten nodig. Voor het gemak zijn deze gecategoriseerd. </p> <p> Categorie 1. Algemene evaluatie van voorgaande beheerplannen </p> <p> Vraag 1: Is er een overkoepelende evaluatie beschikbaar van de voorgaande beheerplannen, waarin de belangrijkste resultaten, succesfactoren en knelpunten zijn samengevat? Zo ja, waar is deze te vinden? Indien een dergelijke evaluatie beschikbaar is, zou deze dan digitaal toegankelijk gemaakt kunnen worden voor belanghebbenden om de transparantie te vergroten? </p> <p> Vraag 2: In hoeverre zijn de doelstellingen van de voorgaande beheerplannen gerealiseerd? </p>		
--	--	--

<p>Graag een overzicht van de behaalde en niet-behaalde doelstellingen, met een toelichting op de oorzaken. Welke concrete maatregelen worden voorgesteld om de realisatie van de niet-behaalde doelstellingen alsnog te bevorderen in het huidige plan?</p> <p>Vraag 3: Welke lessen zijn er geleerd uit de uitvoering van de voorgaande beheerplannen, en hoe zijn deze lessen doorvertaald naar het huidige plan? Zouden deze lessen explicieter opgenomen kunnen worden in de toelichting van het huidige plan, om de onderbouwing van de gemaakte keuzes inzichtelijk te maken?</p> <p>Categorie 2. Nulmeting en referentiepunten</p> <p>Vraag 4: Is er een nulmeting uitgevoerd aan het begin van de voorgaande beheerperiode of beheerperioden, die dient als referentiepunt voor het meten van de effecten van het beheer?</p> <p>Zo ja, welke indicatoren zijn hierbij gebruikt? Indien een nulmeting is uitgevoerd, is het mogelijk om deze gegevens beschikbaar te stellen, zodat de effectiviteit van het beheer beter beoordeeld kan worden?</p> <p>Vraag 5: Indien er een nulmeting is, hoe verhouden de huidige waarden van de indicatoren zich tot de waarden van de nulmeting? Zijn er significante verbeteringen of verslechtingen te constateren? Welke adaptieve maatregelen worden voorgesteld indien er significante verslechtingen worden geconstateerd?</p> <p>Vraag 6: Zo nee, op basis van welke gegevens is de effectiviteit van het beheer in de voorgaande periode beoordeeld? Zou het uitvoeren van een retrospectieve nulmeting of het reconstrueren van referentiepunten overwogen kunnen worden om de effectiviteit van het beheer beter te kunnen beoordelen?</p> <p>Categorie 3. Habitatontwikkeling en biodiversiteit</p> <p>Vraag 7: In welke mate zijn er nieuwe habitatten bijgekomen in de voorgaande beheerperiode? Graag een overzicht van de typen en oppervlakten van de nieuw gecreëerde habitatten. Wordt er in het huidige plan ingezet op het verder ontwikkelen van nieuwe habitatten en zo ja, op welke wijze?</p>		
--	--	--

Vraag 8: Is er een meetbare toename van de biodiversiteit als gevolg van het beheer in de voorgaande periode? Zo ja, welke soorten hebben geprofiteerd en in welke mate? Indien er geen significante toename is, welke aanpassingen in het beheer worden dan voorgesteld om de biodiversiteit te verhogen?

Vraag 9: Zijn er soorten verdwenen of sterk in aantal afgenomen in de voorgaande periode, en wat zijn de mogelijke oorzaken hiervan? Welke maatregelen worden genomen om het verdwijnen van soorten tegen te gaan en de populaties van afgenomen soorten te herstellen?

Categorie 4. Effectiviteit van maatregelen

Vraag 10: Welke beheersmaatregelen zijn in de voorgaande periode als effectief geëvalueerd, en wat zijn de belangrijkste succesfactoren? Graag een onderbouwing met meetbare resultaten. Hoe kunnen deze succesfactoren worden geborgd en verder worden gestimuleerd in het huidige plan?

Vraag 11: Welke beheersmaatregelen zijn in de voorgaande periode als minder effectief geëvalueerd, en wat zijn de belangrijkste knelpunten? Wat zijn de lessen die hieruit getrokken zijn? Welke alternatieve maatregelen worden voorgesteld om de knelpunten aan te pakken en de effectiviteit van het beheer te verbeteren?

Vraag 12: Zijn er maatregelen die in de voorgaande periode niet zijn uitgevoerd, en zo ja, wat waren de redenen hiervoor? Hoe wordt geborgd dat vergelijkbare maatregelen in het huidige plan wel worden uitgevoerd, en welke alternatieven zijn er indien uitvoering niet mogelijk blijkt?

Categorie 5. Status van doelstellingen

Vraag 13: Welke doelstellingen uit de voorgaande beheerplannen zijn volledig behaald?

Vraag 14: Welke doelstellingen zijn gedeeltelijk behaald, en wat is de huidige status van deze doelstellingen? Welke aanvullende acties worden overwogen om deze doelstellingen alsnog volledig te realiseren, en wat is het tijdpad hiervoor?

Vraag 15: Welke doelstellingen zijn nog niet behaald, en welke acties worden ondernomen om deze alsnog te realiseren? Indien de doelstellingen niet haalbaar blijken, welke criteria worden dan gehanteerd om te besluiten deze aan te passen of los te laten?

Vraag 16: Welke doelstellingen uit voorgaande beheerplannen moeten nog mee begonnen worden? Wat is de reden dat deze doelstellingen nog niet zijn opgepakt, en welke prioriteit krijgen deze in het huidige plan?

Vragen ten aanzien van andere sectoren en beleidsdocumenten

Daarnaast zijn er verschillende vragen die bij het lezen van het Natuurbeheerplan naar voren komen. Deze richten zich met name op andere beleidsmatige documenten die ook gelieerd zijn aan het SNL of te maken kunnen krijgen met uitwerking van het beheerplan. Hierbij een aantal vragen voor verschillende sectoren die een verwachte relatie hebben met het ontwerp beheerplan.

Landbouw

- Hoe wordt in het Natuurbeheerplan rekening gehouden met de specifieke behoeften en uitdagingen van de landbouwsector, gezien het feit dat agrarisch natuurbeheer (ANLb) een belangrijk onderdeel is van het SNL?
- Zijn er mogelijkheden om agrarisch natuurbeheer te combineren met moderne landbouwpraktijken, zoals precisielandbouw, om zowel de natuurdoelen te bereiken als de landbouwproductiviteit te waarborgen?
- Op welke wijze worden landbouwers betrokken bij de ontwikkeling en uitvoering van het Natuurbeheerplan, om draagvlak en samenwerking te bevorderen?
- Wordt er bij de uitvoering van het Natuurbeheerplan actief gemonitord wat de effecten zijn op de economische vitaliteit en de bestaanszekerheid van landbouwbedrijven?

- Zijn er voldoende middelen beschikbaar om landbouwers te ondersteunen bij de transitie naar een meer natuurinclusieve en duurzame bedrijfsvoering?
- Hoe wordt er gecommuniceerd met landbouwers over de doelen en maatregelen van het Natuurbeheerplan, en is er voldoende ruimte voor participatie en inspraak?

Toerisme en recreatie

- Hoe wordt in het Natuurbeheerplan de balans gezocht tussen het behoud van natuurwaarden en de mogelijkheden voor toerisme en recreatie, aangezien het plan ook de ontwikkeling van natuurgebieden omvat?
- Zijn er specifieke richtlijnen of zonerings in het Natuurbeheerplan die aangeven welke gebieden geschikt zijn voor recreatief gebruik en welke gebieden primair gericht zijn op natuurbehoud?
- Hoe wordt samengewerkt met de toeristische sector om natuurbeleving op een duurzame manier te stimuleren, bijvoorbeeld door het aanbieden van educatieve activiteiten die de natuurwaarden respecteren?

Woningbouw

- In hoeverre worden de ambities voor natuurontwikkeling, zoals vastgelegd in de ambitiekaart van het Natuurbeheerplan, afgestemd met de behoefte aan woningbouw in de provincie?
- Zijn er instrumenten of strategieën om natuurinclusief bouwen te bevorderen, waarbij nieuwe woonwijken bijdragen aan de versterking van de biodiversiteit en het landschap?
- Hoe wordt in de ruimtelijke planning rekening gehouden met de begrenzing van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) en andere waardevolle natuurgebieden, om conflicten met woningbouw te voorkomen?

Enkele beleidsmatige vragen die naar voren komen na het lezen van het Natuurbeheerplan en de bijlagen, waarbij onduidelijk is of hier rekening mee is gehouden zijn;

Integrale gebiedsontwikkeling

- Hoe wordt het Natuurbeheerplan geïntegreerd met andere relevante beleidsplannen en programma's, zoals de Omgevingsvisie, de Aanpak Ruimte voor Landbouw en Natuur, en de plannen voor toerisme en recreatie?
- Zijn er mechanismen voor structurele samenwerking en afstemming tussen de verschillende sectoren, om te zorgen voor een integrale gebiedsontwikkeling waarin zowel de natuurdoelen als de belangen van andere sectoren worden meegenomen?

Klimaatadaptatie en -mitigatie

- Op welke wijze draagt het Natuurbeheerplan bij aan de klimaatdoelen van de provincie, bijvoorbeeld door het stimuleren van natuurlijke oplossingen voor waterberging, koolstofvastlegging en hittebestrijding?
- Hoe worden de maatregelen voor natuurbeheer afgestemd met de maatregelen in andere sectoren, zoals de landbouw en de ruimtelijke ordening, om synergie te bereiken op het gebied van klimaatadaptatie en -mitigatie?

Monitoring en evaluatie

- Hoe wordt de effectiviteit van het Natuurbeheerplan gemonitord, en worden de resultaten gebruikt om het beleid indien nodig aan te passen?
- Zijn er indicatoren die specifiek gericht zijn op de effecten van het Natuurbeheerplan op andere sectoren, zoals de landbouw, het toerisme en de woningbouw?
- Hoe wordt de maatschappelijke betrokkenheid bij het Natuurbeheerplan geëvalueerd, en worden de lessen gebruikt om de participatie en communicatie in de toekomst te verbeteren?

Tot slot zijn er nog drietal elementen waarover vragen ontstaan bij het doornemen van het Natuurbeheerplan welke van belang zijn. Er zijn namelijk veel onduidelijkheden die impact kunnen hebben op de invulling van het Natuurbeheerplan en omliggende regio. Zoals genoemd in de inleidende tekst is een duurzaam en compleet Natuur Netwerk Nederland (NNN) nodig. De elementen die naar voren komen zijn;

- Resultaten en analyses van voorgaande natuurbeheerplannen

- Beperkingen die (mogelijk) voorkomen uit het beheerplan
- Thematische vragen over het Natuurbeheerplan 2026

1. Resultaten en analyses voorgaande natuurbeheerplannen

Het Natuurbeheerplan Drenthe, versie 2026, beschrijft de kaders en ambities voor natuurbeheer in de provincie (pagina 12, ontwerp natuurbeheerplan). Hoewel het document de wijzigingen ten opzichte van het vorige plan uiteenzet en de monitoring en evaluatie van het huidige beleid benoemt, ontbreekt een concrete terugblik op de resultaten van voorgaande beheerplannen. Om de effectiviteit van het natuurbeheerbeleid continu te verbeteren en toekomstige plannen te onderbouwen, is het essentieel om inzicht te hebben in de behaalde resultaten en de lessen die geleerd zijn uit het verleden. Hieruit volgend verschillende vragen ten aanzien van de evaluatie van voorgaande plannen en monitoring en rapportage anderzijds.

Evaluatie van voorgaande plannen

- Waar zijn de resultaten en effecten van de voorgaande Natuurbeheerplannen gedocumenteerd en geanalyseerd?
- Waarom zijn de resultaten en de effecten van de voorgaande Natuurbeheerplannen niet genoemd in dit beheerplan?
- Zijn er overzichten van de behaalde doelen, de succesfactoren en de knelpunten uit deze plannen?
- Hoe wordt deze evaluatie gebruikt om de doelen en strategieën van het huidige en toekomstige Natuurbeheerplan te bepalen?

Ten aanzien van de laatste vraag;

In de Natuurvisie 2040 wordt gesteld dat de resultaten van monitoring worden geanalyseerd en geëvalueerd om te bepalen of het beleid de gewenste effecten heeft. Dit suggereert een evaluatieproces dat de basis vormt voor het aanpassen van beleid. Echter, het document gaat niet in detail in op hoe deze evaluatie concreet wordt vertaald naar specifieke doelen en strategieën voor toekomstige plannen of in dit Natuurbeheerplan.

Monitoring en rapportage

- Welke indicatoren worden momenteel gebruikt om de voortgang en effectiviteit van het Natuurbeheerplan 2026 te meten?
 - o Hoe worden deze resultaten gepresenteerd?
 - o Wordt hierbij ook gebruik gemaakt van aannames?
- Op welke manier worden de monitoringresultaten gerapporteerd aan belanghebbenden en het publiek?
- Zijn er mechanismen om het beheerplan tussentijds aan te passen op basis van de Monitoringresultaten?

2. Beperkingen die (mogelijk) voortkomen uit het beheerplan

Het Natuurbeheerplan Drenthe 2026 erkent dat natuurbeheer niet in een vacuüm plaatsvindt. De kwaliteit van de natuur binnen het Natuurnetwerk Nederland (NNN) wordt beïnvloed door factoren buiten deze gebieden. Bovendien kan het streven naar natuurdoelen indirect leiden tot beperkingen of veranderingen voor andere sectoren, met name de landbouw en ruimtelijke ordening. Om een effectief en evenwichtig beleid te voeren, is het van belang om deze interacties en mogelijke spanningen te begrijpen en te adresseren. Hieruit volgen enkele beleidsmatige vragen die niet helder en concreet naar voren komen in het voorliggende Natuurbeheerplan.

Externe invloeden op natuurbeheer

- Hoe worden de invloeden van factoren buiten het NNN (zoals waterkwaliteit, stikstofdepositie, ruimtelijke ontwikkelingen) systematisch meegenomen in het Natuurbeheerplan en de uitvoering daarvan?
- Zijn er concrete maatregelen of strategieën om deze externe invloeden te mitigeren of te compenseren?
- Hoe wordt samengewerkt met andere beleidsvelden (zoals waterbeheer, landbouw, ruimtelijke ordening) om deze externe invloeden te coördineren?

Impact op andere sectoren

- Welke mechanismen zijn er om de mogelijke impact van natuurbeheermaatregelen op andere sectoren, met name de landbouw en ruimtelijke ordening, in kaart te brengen en te evalueren?
- Hoe worden de belangen van natuurbeheer afgewogen tegen de belangen van andere sectoren?
- Zijn er instrumenten of strategieën om eventuele negatieve gevolgen voor andere sectoren te verzachten of te compenseren?
- Hoe wordt de transitie naar een natuur inclusieve samenleving vormgegeven, en welke rol speelt het Natuurbeheerplan hierin?

Integrale aanpak

- Hoe wordt de samenhang tussen het Natuurbeheerplan en andere relevante beleidsdocumenten (zoals de Omgevingsvisie, de Aanpak Ruimte voor Landbouw en Natuur) gewaarborgd?
- Zijn er structurele vormen van samenwerking en afstemming tussen de verschillende beleidsvelden?
- Hoe wordt de voortgang van de integrale aanpak gemonitord en geëvalueerd?

3. Thematische vragen over Natuurbeheerplan 2026

Het Natuurbeheerplan Drenthe 2026 en de bijbehorende bijlagen vormen het kader voor natuurbeleid en subsidieverlening in de provincie. Om een effectieve uitvoering te waarborgen, zijn kritieke vragen geformuleerd rond vier thema's: Ecologische Doelen en Beheer (veranderingen in beheertypen, natuurontwikkeling, NNN), Landbouw en Natuurbeheer (afstemming belangen, ANLb, economische gevolgen), Water en Klimaat (integratie doelen, KRW, adaptatie/mitigatie) en Uitvoering en Monitoring (uitvoerbaarheid, evaluatie). Deze thema's bestrijken de belangrijkste aspecten van het plan, van ecologische kernpunten tot de relatie met andere sectoren en de praktische uitvoering.

De vragen zijn ontwikkeld na een grondige analyse van het plan en de bijlagen, rekening houdend met beleidskaders, wetenschappelijke inzichten en stakeholderbelangen. Ze zijn gericht op het stimuleren

van een constructieve dialoog en het bijdragen aan een robuust en gedragen beleid voor het behoud en de ontwikkeling van de Drentse natuur, waarbij zowel de ecologische integriteit als de belangen van betrokken partijen worden gewogen.

Thema 1: Ecologische Doelen en Beheer

1. Veranderingen in beheertypen en ecologische consequenties

- In hoeverre leiden de wijzigingen in beheertypen tussen de beheertypenkaart van het NBP 2023 (Bijlage 5) en de beheertypenkaart van het NBP 2026 (Bijlage 1) tot meetbare veranderingen in de biodiversiteit van de betrokken gebieden, en hoe wordt dit gemonitord?
- Welke specifieke ecologische doelen (bijv. voor doelsoorten in Bijlage 6) worden nagestreefd met de voorgestelde veranderingen in beheertypen, en zijn deze doelen realistisch en meetbaar?

2. Ambitiekaart en realisatie van natuurontwikkeling

- Hoe worden de ambities voor natuurontwikkeling op de ambitiekaart (Bijlage 2) concreet vertaald naar beheersmaatregelen en subsidiemogelijkheden voor grondeigenaren, en welke instrumenten worden ingezet om de realisatie van deze ambities te stimuleren?
- Welke criteria worden gehanteerd om de ecologische effectiviteit van de natuurontwikkelingsmaatregelen te beoordelen, en hoe wordt rekening gehouden met de tijd die nodig is om bepaalde natuurtypen te ontwikkelen?

3. Ecologische verbindingen en NNN

- Op welke wijze draagt het NBP 2026 bij aan de ontwikkeling van een robuust Natuurnetwerk Nederland (NNN), in het bijzonder met betrekking tot het realiseren van ecologische verbindingen tussen natuurgebieden, en hoe wordt de effectiviteit van deze verbindingen gemonitord?
- In relatie op voorgaande vraag; Welke resultaten zijn er te halen uit eerdere ecologische verbindingen die reeds zijn aangelegd vanuit NBP's in andere gebieden?
- In hoeverre is er sprake van een integrale benadering waarbij ook de kwaliteit van de natuur buiten het NNN (het Natuurnetwerk Drenthe) wordt betrokken, zoals gesteld wordt in de

Natuurvisie 2040?

Thema 2: Landbouw en Natuurbeheer

4. Afstemming landbouw en natuurdoelen

- Op welke wijze worden de doelen voor natuurbeheer afgestemd op de belangen van de landbouwsector, en zijn er mechanismen om eventuele conflicten tussen deze belangen op te lossen?
- Hoe wordt invulling gegeven aan de transitie naar een natuurinclusieve landbouw, zoals beoogd in het Rijksbeleid, en welke rol speelt het ANLb hierin?

5. Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer (ANLb)

- In hoeverre sluiten de beheertypen en maatregelen voor agrarisch natuurbeheer aan op de behoeften van zowel doelsoorten als agrarische ondernemers, en hoe wordt de balans gezocht tussen ecologische effectiviteit en economische haalbaarheid?
- Hoe wordt de gebiedsgerichte aanpak van het ANLb vormgegeven, en op welke wijze worden agrariërs betrokken bij de ontwikkeling en uitvoering van gebiedsaanvragen?

6. Economische gevolgen voor grondgebruikers

- Wat zijn de economische gevolgen van de voorgestelde maatregelen voor grondgebruikers (zowel landbouwers als andere beheerders), en hoe worden deze gevolgen gekwantificeerd en gecompenseerd?
- In hoeverre stimuleert het NBP 2026 innovatieve vormen van natuurbeheer en landbouw die zowel ecologisch als economisch duurzaam zijn?

Thema 3: Water en Klimaat

7. Integratie van water- en natuurdoelen

- Hoe worden de doelen voor waterbeheer (zoals vastgelegd in het Regionaal Waterprogramma) geïntegreerd met de doelen voor natuurbeheer, en zijn er gebieden waar synergie tussen deze doelen wordt nagestreefd (zoals bijvoorbeeld in beekdalen)?

<ul style="list-style-type: none"> • Op welke wijze draagt het NBP 2026 bij aan het behalen van de doelen van de Kaderrichtlijn Water (KRW), en hoe wordt de effectiviteit van de maatregelen gemonitord? <p>8. Klimaatadaptatie en -mitigatie</p> <ul style="list-style-type: none"> • Welke concrete maatregelen op het gebied van klimaatadaptatie en -mitigatie worden gestimuleerd door het NBP 2026, en hoe worden deze maatregelen ruimtelijk begrensd (zoals weergegeven op de klimaatkaart in Bijlage 4)? • In hoeverre draagt het NBP 2026 bij aan de reductie van broeikasgasemissies vanuit de landbouw, en welke rol speelt kringlooplandbouw hierbij? <p>Thema 4: Uitvoering en Monitoring</p> <p>9. Uitvoerbaarheid en belemmeringen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Welke belemmeringen worden er voorzien bij de uitvoering van het NBP 2026, en welke maatregelen worden er genomen om deze belemmeringen weg te nemen? • Is er voldoende capaciteit en expertise beschikbaar om het NBP 2026 effectief uit te voeren en te handhaven? <p>10. Monitoring en evaluatie</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hoe wordt de effectiviteit van het NBP 2026 gemonitord en geëvalueerd, en welke indicatoren worden gebruikt om de voortgang te meten (zowel ecologisch, economisch als sociaal)? • Op welke wijze worden de resultaten van de monitoring en evaluatie gebruikt om het NBP indien nodig aan te passen en te verbeteren? <p>Samenvattend benadruk ik het belang van een helder en uitvoerbaar Natuurbeheerplan dat rekening houdt met de belangen van alle betrokken partijen. Om dit te bereiken, zijn concrete antwoorden nodig op de gestelde vragen en een duidelijke uiteenzetting van de wijze waarop de provincie de genoemde knelpunten in het verleden heeft aangepakt en in de toekomst aanpakt.</p> <p>Het doel van deze zienswijze is om bij te dragen aan een constructieve dialoog en te komen tot een Natuurbeheerplan dat op draagvlak kan rekenen en effectief kan</p>		
---	--	--

worden uitgevoerd. Ik verzoek u dan ook vriendelijk om de ingediende punten zorgvuldig te overwegen en de antwoorden te verwerken in de definitieve versie van het plan.			
Ik dank u voor uw tijd en de mogelijkheid om deze zienswijze in te dienen.			
32.	namens Coöperatie Bosgroep Noord Oost Nederland		
Zienswijze	Reactie op zienswijze	Gevolgen	
In deze zienswijze op het ontwerp NBP2026 zitten 4 terreinen/locaties. Ik stuur in een afzonderlijke mail naar post@drenthe.nl de volgende bijlagen: <ul style="list-style-type: none"> • GIS-bestand met het huidige type (BEHEER_BHT), het voorgestelde type (Voorstel_BHT_NBP2026), toelichting op de zienswijze (Toelichting) en eventuele opmerkingen over de BRT (OpmerkingenBRT); • foto's en video die betrekking heeft op een van de locaties. 	Een groot deel van de wijzigingen betreft een actualisatie van het ontwerp NBP 2026. De wijzigingen worden overgenomen op de beheertypen- en ambitiekaart. Het aangedragen perceel N17.03 Park- en sintenbos is niet overgenomen. Dit bos voldoet niet aan de gestelde criteria.	Aanpassen kaarten: Beheertypen- en ambitiekaart.	
33.			
Zienswijze	Reactie op zienswijze	Gevolgen	
Graag ziet indiener dat ook de rond zijn adres in de omgeving Buinen ook natuurtype A15 wordt toegevoegd. Zodat hier het type A12+A15 komt te liggen (open akkerland + dooradering)	Om de gewenste ecologische effectiviteit te bereiken zijn bij het begrenzen van de agrarische leefgebieden keuzes gemaakt. De provincie heeft een aantal criteria gehanteerd om te komen tot de begrenzing. Het gaat hier onder andere om criteria t.a.v. de aanwezigheid van doelsoorten en dichtheden van doelsoorten, voldoende openheid, omvang en connectiviteit, beleidskaders en financiën. De criteria zijn deels internationaal, landelijk en provinciaal bepaald en een gebiedsproces heeft geleid tot begrenzing van leefgebieden. Deze criteria zijn opgenomen	Aanpassen kaarten: Beheertypen- en ambitiekaart.	

	<p>in de tekst (hoofdstuk 4) van het NBP. In het kader van het NBP 2023 is het leefgebied Dooradering al aanzienlijk uitgebreid. Alle gebieden buiten de leefgebieden Open grasland en Open Akkerland zijn begrensd als Dooradering.</p> <p>Overlap voor inzet m.b.t. de specifieke doelsoorten Dooradering en Open akkerland heeft met name betrekking op de kleinschaliger zandgronden van het Drents Plateau. Het voorstel van indiener voor uitbereiding van de overlap van het leefgebied Dooradering en Open Akkerland nemen we alleen over op het Drents Plateau.</p>	
34.		
Zienswijze	Reactie op zienswijze	Gevolgen
<p>De visie van indiener is dat het akkerland in Klein Zwitserland akkerland blijft. Het ambitieplan dat er natuur van wil maken past niet in het bouwplan van indiener. Indiener maakt ernstig bezwaar tegen de aanduiding 'nog om te vormen naar natuur' van het akkerland van indiener in Klein Zwitserland te Zuidwolde. Dochter pacht dit land van indiener. Dit land past uitstekend in haar bouwplan van aardappelen, bieten en mais. Dochter is ook tegen natuur op dit land. In de toekomst als het landbouwbeleid nog gaat veranderen zal indiener nog land erbij moeten hebben zelfs. Ook met het oog op onze voedselvoorziening voor een steeds groter aantal mensen is meer natuur niet aanvaardbaar.</p>	<p>Indiener heeft in het verleden al eerder een zienswijze ingediend, destijds voor het Natuurbeheerplan 2021. Het standpunt van indiener is bij de provincie bekend.</p> <p>Het perceel van indiener ligt midden in het bos met aan de noordzijde nog een vochtige heideterrein. Het huidige gebruik heeft negatieve effecten op de omliggende natuur. Dit is de reden dat dit perceel al jaren lang op de ambitiekaart staat aangeduid met het beheertype N00.01 Nog om te vormen naar natuur. Vrijwilligheid is het uitgangspunt bij de realisatie van de natuuropgave. Met de omvorming kunnen knelpunten in een groter natuurgebied</p>	<p>Geen gevolgen.</p>

	<p>worden opgelost. De door indiener aangevoerde argumenten leiden niet tot aanpassing van de ambitiekaart.</p> <p>Overigens betekent de aanduiding op de ambitiekaart als N00.01 slechts dat indiener subsidie kan aanvragen om het perceel om te vormen naar natuur. Indiener is niet verplicht om van deze subsidiemogelijkheid gebruik te maken.</p>	
35.		
Zienswijze	Reactie op zienswijze	Gevolgen
<p>De visie van indiener is dat het akkerland in Klein Zwitserland akkerland blijft. Het ambitieplan dat er natuur van wil maken past niet in het bouwplan van indiener. Indiener maakt ernstig bezwaar tegen de aanduiding 'nog om te vormen naar natuur' van het akkerland van indiener in Klein Zwitserland te Zuidwolde. Dochter pacht dit land van indiener. Dit land past uitstekend in haar bouwplan van aardappelen, bieten en mais. Dochter is ook tegen natuur op dit land. In de toekomst als het landbouwbeleid nog gaat veranderen zal indiener nog land erbij moeten hebben zelfs. Ook met het oog op onze voedselvoorziening voor een steeds groter aantal mensen is meer natuur niet aanvaardbaar.</p>	<p>Het perceel van indiener ligt midden in het bos met aan de noordzijde nog een vochtige heideterrein. Het huidige gebruik heeft negatieve effecten op de omliggende natuur. Dit is de reden dat dit perceel al jaren lang op de ambitiekaart staat aangeduid met het beheertype N00.01 Nog om te vormen naar natuur. Vrijwilligheid is het uitgangspunt bij de realisatie van de natuuropgave. Met de omvorming kunnen knelpunten in een groter natuurgebied worden opgelost. De door indiener aangevoerde argumenten leiden niet tot aanpassing van de ambitiekaart.</p> <p>Overigens betekent de aanduiding op de ambitiekaart als N00.01 slechts dat indiener subsidie kan aanvragen om het perceel om te vormen naar natuur. Indiener is niet verplicht om van deze subsidiemogelijkheid gebruik te maken.</p>	<p>Geen gevolgen.</p>

36.		
Zienswijze	Reactie op zienswijze	Gevolgen
<p>Perceel ZWD02-M-247 is in eigendom van indiener. Dit perceel staat op de kaart als 'nog om te vormen naar natuur'. Indiener is akkerbouwer van beroep en dit perceel past perfect in het bouwplan van indiener, en is sinds jaar en dag akkerbouwgrond. Dit perceel is essentieel in de bedrijfsvoering van indiener en behoort tot de huiskavel. Indiener verzoekt dat dit perceel van de kaart af gaat. Het perceel ZWD02-M-223 is in eigendom van indiener. Indiener verzoekt dat het 'bosgedeelte in driehoekige vorm' van dit perceel op de subsidie kaart komt, zodat indiener hierop subsidie kan aanvragen.</p>	<p>Het akkerbouwperceel van indiener is omsloten door bos. Het huidige gebruik heeft negatieve effecten op de omliggende natuur. Dit is de reden dat dit perceel al jaren lang op de ambitiekaart staat aangeduid met het beheertype N00.01 Nog om te vormen naar natuur. De percelen behoren tot de natuuropgave van de provincie. Vrijwilligheid is het uitgangspunt bij de realisatie van de natuuropgave.</p> <p>Gelet op de ligging van het akkerbouwperceel blijft de natuuropgave staan en daarmee ook de aanduiding op de ambitiekaart van het Natuurbeheerplan. De provincie houdt de ambitie om dit perceel op den duur om te vormen naar bos.</p> <p>Overigens betekent de aanduiding op de ambitiekaart als N00.01 slechts dat indiener subsidie kan aanvragen om het perceel om te vormen naar natuur. Indiener is niet verplicht om van deze subsidiemogelijkheid gebruik te maken.</p>	<p>Geen gevolgen.</p>
37.		
Zienswijze	Reactie op zienswijze	Gevolgen
<p>Graag wil ik u mijn zienswijze ten aanzien van het Natuurbeheerplan (NBP) Drenthe 2026 voorleggen en middels deze mogelijkheid u kenbaar maken op welke punten ik een zienswijze indien. Het NBP is sterk in het neerzetten van een beleidskader. Het geeft een goed overzicht van de relevante Europese, nationale en provinciale</p>	<p>Het Natuurbeheerplan is geen beleidsdocument of uitvoeringsstrategie van de provincie. Het Natuurbeheerplan is</p>	<p>Geen gevolgen.</p>

<p>beleidslijnen en vertaalt deze naar de Drentse context. Daarnaast is het planduidelijk in het aangeven van de subsidiemogelijkheden voor verschillende vormen van natuurbeheer. De beheertypenkaart en ambitiekaart geven richting aan waar welke typen natuurbeheer worden gestimuleerd. Het is ook positief dat het plan thema's integreert zoals waterbeheer (Kaderrichtlijn Water) en klimaatdoelen. Ook de aandacht voor de Europese Natuurherstelverordening is relevant. Tot slot is ook helder dat het programma niet mag worden gebruikt voor advisering of toetsing van de omgevingsplannen en als toetsingskader voor de basispremie. Hierbij moet worden opgemerkt dat het niet hiervoor mag worden ingezet, maar wel invloed kan hebben op voorgenoemde zaken.</p> <p>Naast de positieve punten uit het ontwerp NBP, zijn er op cruciale punten onduidelijkheden, met name ten aanzien van de concrete maatregelen voor de realisatie van het Natuurnetwerk Nederland en de gevolgen van het beleid voor de omliggende omgeving en het gebruik van natuurgebieden. Dit gebrek aan helderheid maakt het lastig voor belanghebbenden om de impact van het plan te beoordelen en adequaat te anticiperen op de uitvoering ervan. Ik dien deze zienswijze in, met het doel om aanvullende vragen te stellen en de provincie te voorzien van input voor een duidelijker en effectiever plan.</p> <p>Bijvoorbeeld; het Natuurbeheerplan Drenthe, versie 2026, geeft in het kader van het Rijksbeleid natuur en landschap aan wat de ambities zijn met betrekking tot de ontwikkeling van een robuust Natuurnetwerk Nederland (NNN). Het plan stelt dat het NNN een robuuste ruggengraat van de natuur in Nederland moet zijn. Dit wordt nagestreefd door het NNN te vergroten, te verbeteren en belangrijke natuurlijke verbindingen te realiseren tussen natuurgebieden onderling en tussen natuurgebieden en hun omgeving. Echter, het document gaat niet in detail in op concrete maatregelen of een stappenplan over hoe dit precies gerealiseerd zal worden.</p> <p>Daarnaast vormt het ontwerp Natuurbeheerplan Drenthe de basis voor het natuurbeleid en de subsidieverlening in de provincie. Om een effectieve en evenwichtige uitvoering van dit beleid te waarborgen, is het van belang om aandacht</p>	<p>onderdeel van het SNL en daarmee een subsidie instrument.</p> <p>In het Natuurbeheerplan staat in welke gebieden beheerders subsidie kunnen krijgen voor het beheer en de ontwikkeling van natuur, agrarische natuur en landschap. Het Natuurbeheerplan wijkt daarmee af van gebruikelijke beheerplannen waarin doelstellingen, succesfactoren en knelpunten zijn samengevat.</p> <p>Eigenaren van bos en natuurterreinen, alsmede boerenbedrijven, kunnen zelf kiezen of zij subsidie willen (laten) aanvragen. Omdat het een subsidie betreft, zijn er geen effecten of beperkingen op economische vitaliteit en de bestaanszekerheid van (omliggende) landbouwbedrijven. Subsidie wordt voor een periode van zes jaar verstrekt.</p> <p>Alle natuurpercelen, waarvoor subsidie wordt verstrekt, worden gemonitord volgens een vastgestelde systematiek. Agrarisch natuurbeheer wordt gemonitord via een aantal vaste meetpunten verspreid over Drenthe.</p> <p>De aanwezige natuur is een resultante van een breed scala aan omgevings- en beheerfactoren. Slechts in een wetenschappelijke onderzoeksopzet zijn</p>	
--	--	--

<p>te besteden aan zowel de inhoud van het plan als de lessen die geleerd kunnen worden uit het verleden.</p> <p>Deze zienswijze richt zich op een aantal cruciale aspecten van het Natuurbeheerplan, waarbij zowel de huidige ambities als de evaluatie van voorgaand beleid aan de orde komen. De zienswijze is gebaseerd op de volgende overwegingen:</p> <p>Behoeft aan evaluatie van voorgaand beleid: Om de effectiviteit van het huidige plan te kunnen beoordelen, is inzicht nodig in de resultaten en lessen uit voorgaande beheerperioden. Het is van belang om te weten welke doelen zijn behaald, welke maatregelen effectief waren en welke knelpunten zijn ondervonden.</p> <p>Impact op andere sectoren: Het Natuurbeheerplan heeft raakvlakken met andere sectoren, zoals de landbouw, het toerisme en de woningbouw. Dit zijn drie mogelijke terreinen waar het NBP invloed op heeft, maar zal zich niet beperken tot deze terreinen. Om doelmatigheid te behouden wordt niet diep ingegaan op andere terreinen of sectoren, maar wordt met name de focus gelegd op landbouw en toerisme waarbij woningbouw (ruimtelijke ordening) ook wordt meegenomen. Het is van belang om de mogelijke effecten op deze sectoren te analyseren en te zorgen voor een goede afstemming van beleidsdoelen.</p> <p>Duidelijkheid, concretisering en uitvoerbaarheid: Het is essentieel dat de ambities en doelen van het Natuurbeheerplan helder, concreet en uitvoerbaar zijn, zodat alle betrokken partijen weten waar ze aan toe zijn en het plan succesvol kan worden uitgevoerd en op kan worden geanticipeerd. Hoewel het NBP en gelieerde documenten op sommige punten antwoorden geven, blijven er vragen openstaan over de concrete invulling, de afweging tussen verschillende belangen en de uitvoeringsaspecten.</p> <p>De in deze zienswijze gestelde vragen zijn bedoeld om bij te dragen aan het verkrijgen van duidelijkheid over de inhoud en uitvoering van het Natuurbeheerplan, met als doel een robuust en gedragen beleid voor het behoud en de ontwikkeling</p>	<p>deze van elkaar te onderscheiden. Het is om die reden niet mogelijk om de specifieke effecten van het beheer te bepalen vanuit monitoring.</p> <p>Door subsidie te verlenen voor het beheer van natuurgebieden houden wij de natuur in stand. Voorwaarde van deze subsidie is het kosteloos openstellen en toegankelijk houden van de natuurgebieden voor recreatie. Elke bewoner of bezoeker in Drenthe kan hierdoor blijven genieten van de Drentse natuur.</p> <p>De vragen van indiener hebben betrekking op beleid en de uitvoering van het gestelde beleid, maar niet op het ontwerp Natuurbeheerplan 2026. De zienswijze leidt daarom niet tot een aanpassing van het plan.</p>	
---	---	--

van de Drentse natuur, maar ook voor andere vitale functies in onze provincie zoals o.a. landbouw, recreatie en toerisme en woningbouw.

Op basis van het bestaande natuurbeheerplan volgen enkele algemene vragen alvorens er wordt over gegaan tot het verder ontwikkelen en opstellen van een zienswijze.

Allereerst wordt verder ingegaan op het Beheerplan welke tot algemene vragen leidt die niet naar voren komen in het concept NBP, waar deze wel zouden mogen worden verwacht. Gevolgd door vragen over de samenwerking en effecten tussen andere sectoren en beleidsmatige vragen. Tot slot worden drie

Algemene vragen

De tekst beschrijft het Subsidiestelsel Natuur en Landschapsbeheer (SNL), waarin de provincies subsidie verlenen voor het behoud en de ontwikkeling van natuurgebieden en landschappen. Het Natuurbeheerplan is hierin een belangrijk instrument, dat de doelen voor natuur- en landschapsbeheer omschrijft en aangeeft waar beheerders subsidie kunnen krijgen. Het stelsel kent verschillende instrumenten, waaronder subsidiering, het Natuurbeheerplan zelf, monitoring en certificering.

De juridische basis voor het SNL wordt gevormd door de Subsidieverordening natuur- en landschapsbeheer (SVNL) en de Subsidieregeling Kwaliteitsimpuls Natuur- en Landschapsbeheer (SKNL). De SVNL is gericht op het beheer van agrarische natuur en landschap, terwijl de SKNL subsidies biedt voor investeringen en functieveranderingen.

Het Natuurbeheerplan Drenthe, versie 2026, beschrijft de beleidsdoelen voor de ontwikkeling en het beheer van natuurgebieden, agrarische natuur en landschapselementen in de provincie Drenthe.

De concrete doelen voor natuur- en landschapsbeheer zijn het behoud en ontwikkeling van natuurgebieden, agrarische natuur en landschapselementen. Het plan is gericht op het behoud en de ontwikkeling van natuur in diverse gebieden,

waaronder bestaande natuurgebieden, gebieden waar nieuwe natuur wordt aangelegd, en landbouwgebieden die beheerd worden volgens agrarisch natuurbeheer. Tevens worden Natuur- en landschapsdoelen per gebied genoemd. Het plan beschrijft de specifieke natuur- en landschapsdoelen die nagestreefd worden voor elk (deel)gebied in de ambitiekaarten. Realisatie van internationale (water, agromilieu en klimaat) doelen. Het plan is toegespitst op de internationale biodiversiteitsdoelen en de internationale natuurgerichte agromilieu-, water- en klimaatdoelen. Intekening van beheertypen voor de gebieden in Drenthe. Het plan bevat beheertypenkaarten en ambitiekaarten waarop de actuele natuursituatie en de ambities voornatuurbeheer zijn aangegeven. Water- en klimaatdoelen. Naast de doelen voor natuur en landschap, bevat het plan ook doelen voor waterbeheer (KRW-doelen) en klimaatadaptatie en -mitigatie.

De voorgaand genoemde terreinen zijn verschillende zaken die naar voren komen in het ontwerp beheerplan en de bijlagen. Er wordt niet teruggekeken naar de voortgang van het beheerplan in relatie tot het uiteindelijke doel. Een terugblik op waar we nu staan op basis van de eerdere beheerplannen ontbreekt. Een dergelijke inleiding zou verwacht mogen worden om meer context te krijgen bij het gewicht dat het beleidsplan heeft. Om een beeld te kunnen krijgen van de monitoring, analyses en evaluaties die hebben plaatsgevonden in eerdere beheerplannen is het van essentieel belang om goed inzichtelijk te hebben wat er in het verleden is gerealiseerd alvorens vooruit wordt gekeken naar hoe invulling te kunnen geven aan nieuw beleid en verlening van subsidies. Daarom allereerst een aantal basisvragen waar geen eenvoudig antwoord op is te vinden in het huidige ontwerp beheerplan, maar wel een duidelijk kader zou bieden voor belanghebbenden om te kunnen begrijpen waarom het concept beheerplan is opgesteld zoals deze nu voorligt. De vragen zijn dus gericht op de evaluatie van het voorgaande Natuurbeheerplan. Hoewel het huidige plan context en richting geeft, is voor de beantwoording van deze vragen mogelijk ook het vorige plan(nen) en/of aparte evaluatiedocumenten nodig. Voor het gemak zijn deze gecategoriseerd.

Categorie 1. Algemene evaluatie van voorgaande beheerplannen

<p>Vraag 1: Is er een overkoepelende evaluatie beschikbaar van de voorgaande beheerplannen, waarin de belangrijkste resultaten, succesfactoren en knelpunten zijn samengevat? Zo ja, waar is deze te vinden? Indien een dergelijke evaluatie beschikbaar is, zou deze dan digitaal toegankelijk gemaakt kunnen worden voor belanghebbenden om de transparantie te vergroten?</p> <p>Vraag 2: In hoeverre zijn de doelstellingen van de voorgaande beheerplannen gerealiseerd? Graag een overzicht van de behaalde en niet-behaalde doelstellingen, met een toelichting op de oorzaken. Welke concrete maatregelen worden voorgesteld om de realisatie van de niet-behaalde doelstellingen alsnog te bevorderen in het huidige plan?</p> <p>Vraag 3: Welke lessen zijn er geleerd uit de uitvoering van de voorgaande beheerplannen, en hoe zijn deze lessen doorvertaald naar het huidige plan? Zouden deze lessen explicieter opgenomen kunnen worden in de toelichting van het huidige plan, om de onderbouwing van de gemaakte keuzes inzichtelijk te maken?</p> <p>Categorie 2. Nulmeting en referentiepunten</p> <p>Vraag 4: Is er een nulmeting uitgevoerd aan het begin van de voorgaande beheerperiode of beheerperioden, die dient als referentiepunt voor het meten van de effecten van het beheer? Zo ja, welke indicatoren zijn hierbij gebruikt? Indien een nulmeting is uitgevoerd, is het mogelijk om deze gegevens beschikbaar te stellen, zodat de effectiviteit van het beheer beter beoordeeld kan worden?</p> <p>Vraag 5: Indien er een nulmeting is, hoe verhouden de huidige waarden van de indicatoren zich tot de waarden van de nulmeting? Zijn er significante verbeteringen of verslechtingen te constateren? Welke adaptieve maatregelen worden voorgesteld indien er significante verslechtingen worden geconstateerd?</p> <p>Vraag 6: Zo nee, op basis van welke gegevens is de effectiviteit van het beheer in de voorgaande periode beoordeeld? Zou het uitvoeren van een retrospectieve</p>		
---	--	--

nulmeting of het reconstrueren van referentiepunten overwogen kunnen worden om de effectiviteit van het beheer beter te kunnen beoordelen?

Categorie 3. Habitatontwikkeling en biodiversiteit

Vraag 7: In welke mate zijn er nieuwe habitatten bijgekomen in de voorgaande beheerperiode? Graag een overzicht van de typen en oppervlakten van de nieuw gecreëerde habitatten. Wordt er in het huidige plan ingezet op het verder ontwikkelen van nieuwe habitatten en zo ja, op welke wijze?

Vraag 8: Is er een meetbare toename van de biodiversiteit als gevolg van het beheer in de voorgaande periode? Zo ja, welke soorten hebben geprofiteerd en in welke mate? Indien er geen significante toename is, welke aanpassingen in het beheer worden dan voorgesteld om de biodiversiteit te verhogen?

Vraag 9: Zijn er soorten verdwenen of sterk in aantal afgenomen in de voorgaande periode, en wat zijn de mogelijke oorzaken hiervan? Welke maatregelen worden genomen om het verdwijnen van soorten tegen te gaan en de populaties van afgenomen soorten te herstellen?

Categorie 4. Effectiviteit van maatregelen

Vraag 10: Welke beheersmaatregelen zijn in de voorgaande periode als effectief geëvalueerd, en wat zijn de belangrijkste succesfactoren? Graag een onderbouwing met meetbare resultaten. Hoe kunnen deze succesfactoren worden geborgd en verder worden gestimuleerd in het huidige plan?

Vraag 11: Welke beheersmaatregelen zijn in de voorgaande periode als minder effectief geëvalueerd, en wat zijn de belangrijkste knelpunten? Wat zijn de lessen die hieruit getrokken zijn? Welke alternatieve maatregelen worden voorgesteld om de knelpunten aan te pakken en de effectiviteit van het beheer te verbeteren?

Vraag 12: Zijn er maatregelen die in de voorgaande periode niet zijn uitgevoerd, en zo ja, wat waren de redenen hiervoor? Hoe wordt geborgd dat vergelijkbare

maatregelen in het huidige plan wel worden uitgevoerd, en welke alternatieven zijn er indien uitvoering niet mogelijk blijkt?

Categorie 5. Status van doelstellingen

Vraag 13: Welke doelstellingen uit de voorgaande beheerplannen zijn volledig behaald?

Vraag 14: Welke doelstellingen zijn gedeeltelijk behaald, en wat is de huidige status van deze doelstellingen? Welke aanvullende acties worden overwogen om deze doelstellingen alsnog volledig te realiseren, en wat is het tijdpad hiervoor?

Vraag 15: Welke doelstellingen zijn nog niet behaald, en welke acties worden ondernomen om deze alsnog te realiseren? Indien de doelstellingen niet haalbaar blijken, welke criteria worden dan gehanteerd om te besluiten deze aan te passen of los te laten?

Vraag 16: Welke doelstellingen uit voorgaande beheerplannen moeten nog mee begonnen worden? Wat is de reden dat deze doelstellingen nog niet zijn opgepakt, en welke prioriteit krijgen deze in het huidige plan?

Vragen ten aanzien van andere sectoren en beleidsdocumenten

Daarnaast zijn er verschillende vragen die bij het lezen van het Natuurbeheerplan naar voren komen. Deze richten zich met name op andere beleidsmatige documenten die ook gelieerd zijn aan het SNL of te maken kunnen krijgen met uitwerking van het beheerplan. Hierbij een aantal vragen voor verschillende sectoren die een verwachte relatie hebben met het ontwerp beheerplan.

Landbouw

- Hoe wordt in het Natuurbeheerplan rekening gehouden met de specifieke behoeften en uitdagingen van de landbouwsector, gezien het feit dat agrarisch natuurbeheer (ANLb) een belangrijk onderdeel is van het SNL?

- Zijn er mogelijkheden om agrarisch natuurbeheer te combineren met moderne landbouwpraktijken, zoals precisielandbouw, om zowel de natuurdoelen te bereiken als de landbouwproductiviteit te waarborgen?
- Op welke wijze worden landbouwers betrokken bij de ontwikkeling en uitvoering van het Natuurbeheerplan, om draagvlak en samenwerking te bevorderen?
- Wordt er bij de uitvoering van het Natuurbeheerplan actief gemonitord wat de effecten zijn op de economische vitaliteit en de bestaanszekerheid van landbouwbedrijven?
- Zijn er voldoende middelen beschikbaar om landbouwers te ondersteunen bij de transitie naar een meer natuurinclusieve en duurzame bedrijfsvoering?
- Hoe wordt er gecommuniceerd met landbouwers over de doelen en maatregelen van het Natuurbeheerplan, en is er voldoende ruimte voor participatie en inspraak?

Toerisme en recreatie

- Hoe wordt in het Natuurbeheerplan de balans gezocht tussen het behoud van natuurwaarden en de mogelijkheden voor toerisme en recreatie, aangezien het plan ook de ontwikkeling van natuurgebieden omvat?
- Zijn er specifieke richtlijnen of zonerings in het Natuurbeheerplan die aangeven welke gebieden geschikt zijn voor recreatief gebruik en welke gebieden primair gericht zijn op natuurbehoud?
- Hoe wordt samengewerkt met de toeristische sector om natuurbeleving op een duurzame manier te stimuleren, bijvoorbeeld door het aanbieden van educatieve activiteiten die de natuurwaarden respecteren?

Woningbouw

- In hoeverre worden de ambities voor natuurontwikkeling, zoals vastgelegd in de ambitiekaart van het Natuurbeheerplan, afgestemd met de behoefte aan woningbouw in de provincie?
- Zijn er instrumenten of strategieën om natuurinclusief bouwen te bevorderen, waarbij nieuwe woonwijken bijdragen aan de versterking van de biodiversiteit en het landschap?

- Hoe wordt in de ruimtelijke planning rekening gehouden met de begrenzing van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) en andere waardevolle natuurgebieden, om conflicten met woningbouw te voorkomen?

Enkele beleidsmatige vragen die naar voren komen na het lezen van het Natuurbeheerplan en de bijlagen, waarbij onduidelijk is of hier rekening mee is gehouden zijn;

Integrale gebiedsontwikkeling

- Hoe wordt het Natuurbeheerplan geïntegreerd met andere relevante beleidsplannen en programma's, zoals de Omgevingsvisie, de Aanpak Ruimte voor Landbouw en Natuur, en de plannen voor toerisme en recreatie?
- Zijn er mechanismen voor structurele samenwerking en afstemming tussen de verschillende sectoren, om te zorgen voor een integrale gebiedsontwikkeling waarin zowel de natuurdoelen als de belangen van andere sectoren worden meegenomen?

Klimaatadaptatie en -mitigatie

- Op welke wijze draagt het Natuurbeheerplan bij aan de klimaatdoelen van de provincie, bijvoorbeeld door het stimuleren van natuurlijke oplossingen voor waterberging, koolstofvastlegging en hittebestrijding?
- Hoe worden de maatregelen voor natuurbeheer afgestemd met de maatregelen in andere sectoren, zoals de landbouw en de ruimtelijke ordening, om synergie te bereiken op het gebied van klimaatadaptatie en -mitigatie?

Monitoring en evaluatie

- Hoe wordt de effectiviteit van het Natuurbeheerplan gemonitord, en worden de resultaten gebruikt om het beleid indien nodig aan te passen?
- Zijn er indicatoren die specifiek gericht zijn op de effecten van het Natuurbeheerplan op andere sectoren, zoals de landbouw, het toerisme en de woningbouw?

- Hoe wordt de maatschappelijke betrokkenheid bij het Natuurbeheerplan geëvalueerd, en worden de lessen gebruikt om de participatie en communicatie in de toekomst te verbeteren?

Tot slot zijn er nog drietal elementen waarover vragen ontstaan bij het doornemen van het Natuurbeheerplan welke van belang zijn. Er zijn namelijk veel onduidelijkheden die impact kunnen hebben op de invulling van het Natuurbeheerplan en omliggende regio. Zoals genoemd in de inleidende tekst is een duurzaam en compleet Natuur Netwerk Nederland (NNN) nodig. De elementen die naar voren komen zijn;

- Resultaten en analyses van voorgaande natuurbeheerplannen
- Beperkingen die (mogelijk) voorkomen uit het beheerplan
- Thematische vragen over het Natuurbeheerplan 2026

1. Resultaten en analyses voorgaande natuurbeheerplannen

Het Natuurbeheerplan Drenthe, versie 2026, beschrijft de kaders en ambities voor natuurbeheer in de provincie (pagina 12, ontwerp natuurbeheerplan). Hoewel het document de wijzigingen ten opzichte van het vorige plan uiteenzet en de monitoring en evaluatie van het huidige beleid benoemt, ontbreekt een concrete terugblik op de resultaten van voorgaande beheerplannen. Om de effectiviteit van het natuurbeheerbeleid continu te verbeteren en toekomstige plannen te onderbouwen, is het essentieel om inzicht te hebben in de behaalde resultaten en de lessen die geleerd zijn uit het verleden. Hieruit volgend verschillende vragen ten aanzien van de evaluatie van voorgaande plannen en monitoring en rapportage anderzijds.

Evaluatie van voorgaande plannen

- Waar zijn de resultaten en effecten van de voorgaande Natuurbeheerplannen gedocumenteerd en geanalyseerd?
- Waarom zijn de resultaten en de effecten van de voorgaande Natuurbeheerplannen niet genoemd in dit beheerplan?

- Zijn er overzichten van de behaalde doelen, de succesfactoren en de knelpunten uit deze plannen?
- Hoe wordt deze evaluatie gebruikt om de doelen en strategieën van het huidige en toekomstige Natuurbeheerplan te bepalen?

Ten aanzien van de laatste vraag;

In de Natuurvisie 2040 wordt gesteld dat de resultaten van monitoring worden geanalyseerd en geëvalueerd om te bepalen of het beleid de gewenste effecten heeft. Dit suggereert een evaluatieproces dat de basis vormt voor het aanpassen van beleid. Echter, het document gaat niet in detail in op hoe deze evaluatie concreet wordt vertaald naar specifieke doelen en strategieën voor toekomstige plannen of in dit Natuurbeheerplan.

Monitoring en rapportage

- Welke indicatoren worden momenteel gebruikt om de voortgang en effectiviteit van het Natuurbeheerplan 2026 te meten?
 - o Hoe worden deze resultaten gepresenteerd?
 - o Wordt hierbij ook gebruik gemaakt van aannames?
- Op welke manier worden de monitoringresultaten gerapporteerd aan belanghebbenden en het publiek?
- Zijn er mechanismen om het beheerplan tussentijds aan te passen op basis van de Monitoringresultaten?

3. Beperkingen die (mogelijk) voortkomen uit het beheerplan

Het Natuurbeheerplan Drenthe 2026 erkent dat natuurbeheer niet in een vacuüm plaatsvindt. De kwaliteit van de natuur binnen het Natuurnetwerk Nederland (NNN) wordt beïnvloed door factoren buiten deze gebieden. Bovendien kan het streven naar natuurdoelen indirect leiden tot beperkingen of veranderingen voor andere sectoren, met name de landbouw en ruimtelijke ordening. Om een effectief en evenwichtig beleid te voeren, is het van belang om deze interacties en mogelijke spanningen te begrijpen en te adresseren. Hieruit volgen enkele beleidsmatige vragen die niet helder en concreet naar voren komen in het voorliggende Natuurbeheerplan.

Externe invloeden op natuurbeheer

- Hoe worden de invloeden van factoren buiten het NNN (zoals waterkwaliteit, stikstofdepositie, ruimtelijke ontwikkelingen) systematisch meegenomen in het Natuurbeheerplan en de uitvoering daarvan?
- Zijn er concrete maatregelen of strategieën om deze externe invloeden te mitigeren of te compenseren?
- Hoe wordt samengewerkt met andere beleidsvelden (zoals waterbeheer, landbouw, ruimtelijke ordening) om deze externe invloeden te coördineren?

Impact op andere sectoren

- Welke mechanismen zijn er om de mogelijke impact van natuurbeheermaatregelen op andere sectoren, met name de landbouw en ruimtelijke ordening, in kaart te brengen en te evalueren?
- Hoe worden de belangen van natuurbeheer afgewogen tegen de belangen van andere sectoren?
- Zijn er instrumenten of strategieën om eventuele negatieve gevolgen voor andere sectoren te verzachten of te compenseren?
- Hoe wordt de transitie naar een natuur inclusieve samenleving vormgegeven, en welke rol speelt het Natuurbeheerplan hierin?

Integrale aanpak

- Hoe wordt de samenhang tussen het Natuurbeheerplan en andere relevante beleidsdocumenten (zoals de Omgevingsvisie, de Aanpak Ruimte voor Landbouw en Natuur) gewaarborgd?
- Zijn er structurele vormen van samenwerking en afstemming tussen de verschillende beleidsvelden?
- Hoe wordt de voortgang van de integrale aanpak gemonitord en geëvalueerd?

3. Thematische vragen over Natuurbeheerplan 2026

Het Natuurbeheerplan Drenthe 2026 en de bijbehorende bijlagen vormen het kader voor natuurbeleid en subsidieverlening in de provincie. Om een effectieve uitvoering te waarborgen, zijn kritieke vragen geformuleerd rond vier thema's: Ecologische

<p>Doelen en Beheer (veranderingen in beheertypen, natuurontwikkeling, NNN), Landbouw en Natuurbeheer (afstemming belangen, ANLb, economische gevolgen), Water en Klimaat (integratie doelen, KRW, adaptatie/mitigatie) en Uitvoering en Monitoring (uitvoerbaarheid, evaluatie). Deze thema's bestrijken de belangrijkste aspecten van het plan, van ecologische kernpunten tot de relatie met andere sectoren en de praktische uitvoering.</p> <p>De vragen zijn ontwikkeld na een grondige analyse van het plan en de bijlagen, rekening houdend met beleidskaders, wetenschappelijke inzichten en stakeholderbelangen. Ze zijn gericht op het stimuleren van een constructieve dialoog en het bijdragen aan een robuust en gedragen beleid voor het behoud en de ontwikkeling van de Drentse natuur, waarbij zowel de ecologische integriteit als de belangen van betrokken partijen worden gewogen.</p> <p>Thema 1: Ecologische Doelen en Beheer</p> <p>1. Veranderingen in beheertypen en ecologische consequenties</p> <ul style="list-style-type: none"> • In hoeverre leiden de wijzigingen in beheertypen tussen de beheertypenkaart van het NBP 2023 (Bijlage 5) en de beheertypenkaart van het NBP 2026 (Bijlage 1) tot meetbare veranderingen in de biodiversiteit van de betrokken gebieden, en hoe wordt dit gemonitord? • Welke specifieke ecologische doelen (bijv. voor doelsoorten in Bijlage 6) worden nagestreefd met de voorgestelde veranderingen in beheertypen, en zijn deze doelen realistisch en meetbaar? <p>2. Ambitiekaart en realisatie van natuurontwikkeling</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hoe worden de ambities voor natuurontwikkeling op de ambitiekaart (Bijlage 2) concreet vertaald naar beheersmaatregelen en subsidiemogelijkheden voor grondeigenaren, en welke instrumenten worden ingezet om de realisatie van deze ambities te stimuleren? • Welke criteria worden gehanteerd om de ecologische effectiviteit van de natuurontwikkelingsmaatregelen te beoordelen, en hoe wordt rekening gehouden met de tijd die nodig is om bepaalde natuurtypen te ontwikkelen? 		
--	--	--

3. Ecologische verbindingen en NNN

- Op welke wijze draagt het NBP 2026 bij aan de ontwikkeling van een robuust Natuurnetwerk Nederland (NNN), in het bijzonder met betrekking tot het realiseren van ecologische verbindingen tussen natuurgebieden, en hoe wordt de effectiviteit van deze verbindingen gemonitord?
- In relatie op voorgaande vraag; Welke resultaten zijn er te halen uit eerdere ecologische verbindingen die reeds zijn aangelegd vanuit NBP's in andere gebieden?
- In hoeverre is er sprake van een integrale benadering waarbij ook de kwaliteit van de natuur buiten het NNN (het Natuurnetwerk Drenthe) wordt betrokken, zoals gesteld wordt in de Natuurvisie 2040?

Thema 2: Landbouw en Natuurbeheer

4. Afstemming landbouw en natuurdoelen

- Op welke wijze worden de doelen voor natuurbeheer afgestemd op de belangen van de landbouwsector, en zijn er mechanismen om eventuele conflicten tussen deze belangen op te lossen?
- Hoe wordt invulling gegeven aan de transitie naar een natuurinclusieve landbouw, zoals beoogd in het Rijksbeleid, en welke rol speelt het ANLb hierin?

5. Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer (ANLb)

- In hoeverre sluiten de beheertypen en maatregelen voor agrarisch natuurbeheer aan op de behoeften van zowel doelsoorten als agrarische ondernemers, en hoe wordt de balans gezocht tussen ecologische effectiviteit en economische haalbaarheid?
- Hoe wordt de gebiedsgerichte aanpak van het ANLb vormgegeven, en op welke wijze worden agrariërs betrokken bij de ontwikkeling en uitvoering van gebiedsaanvragen?

6. Economische gevolgen voor grondgebruikers

<ul style="list-style-type: none"> • Wat zijn de economische gevolgen van de voorgestelde maatregelen voor grondgebruikers (zowel landbouwers als andere beheerders), en hoe worden deze gevolgen gekwantificeerd en gecompenseerd? • In hoeverre stimuleert het NBP 2026 innovatieve vormen van natuurbeheer en landbouw die zowel ecologisch als economisch duurzaam zijn? <p>Thema 3: Water en Klimaat</p> <p>7. Integratie van water- en natuurdoelen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hoe worden de doelen voor waterbeheer (zoals vastgelegd in het Regionaal Waterprogramma) geïntegreerd met de doelen voor natuurbeheer, en zijn er gebieden waar synergie tussen deze doelen wordt nagestreefd (zoals bijvoorbeeld in beekdalen)? • Op welke wijze draagt het NBP 2026 bij aan het behalen van de doelen van de Kaderrichtlijn Water (KRW), en hoe wordt de effectiviteit van de maatregelen gemonitord? <p>8. Klimaatadaptatie en -mitigatie</p> <ul style="list-style-type: none"> • Welke concrete maatregelen op het gebied van klimaatadaptatie en -mitigatie worden gestimuleerd door het NBP 2026, en hoe worden deze maatregelen ruimtelijk begrensd (zoals weergegeven op de klimaatkaart in Bijlage 4)? • In hoeverre draagt het NBP 2026 bij aan de reductie van broeikasgasemissies vanuit de landbouw, en welke rol speelt kringlooplandbouw hierbij? <p>Thema 4: Uitvoering en Monitoring</p> <p>9. Uitvoerbaarheid en belemmeringen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Welke belemmeringen worden er voorzien bij de uitvoering van het NBP 2026, en welke maatregelen worden er genomen om deze belemmeringen weg te nemen? • Is er voldoende capaciteit en expertise beschikbaar om het NBP 2026 effectief uit te voeren en te handhaven? <p>10. Monitoring en evaluatie</p>		
---	--	--

<ul style="list-style-type: none"> • Hoe wordt de effectiviteit van het NBP 2026 gemonitord en geëvalueerd, en welke indicatoren worden gebruikt om de voortgang te meten (zowel ecologisch, economisch als sociaal)? • Op welke wijze worden de resultaten van de monitoring en evaluatie gebruikt om het NBP indien nodig aan te passen en te verbeteren? <p>Samenvattend benadruk ik het belang van een helder en uitvoerbaar Natuurbeheerplan dat rekening houdt met de belangen van alle betrokken partijen. Om dit te bereiken, zijn concrete antwoorden nodig op de gestelde vragen en een duidelijke uiteenzetting van de wijze waarop de provincie de genoemde knelpunten in het verleden heeft aangepakt en in de toekomst aanpakt.</p> <p>Het doel van deze zienswijze is om bij te dragen aan een constructieve dialoog en te komen tot een Natuurbeheerplan dat op draagvlak kan rekenen en effectief kan worden uitgevoerd. Ik verzoek u dan ook vriendelijk om de ingediende punten zorgvuldig te overwegen en de antwoorden te verwerken in de definitieve versie van het plan.</p> <p>Ik dank u voor uw tijd en de mogelijkheid om deze zienswijze in te dienen.</p>		
38.		
Zienswijze	Reactie op zienswijze	Gevolgen
<p>Kennisnemende van het natuurbeheerplan 2026 vraag ik uw aandacht voor en graag een concreet antwoord op mijn onderstaand verwoorde vraag:</p> <p>Hoe is het mogelijk dat in het kader van de toekomstgerichte landbouw door de provincie wordt toegestaan dat steeds grotere delen van het akkerbouwgebied in Drenthe NIET voor voedselproductie worden benut maar wordt vol gepoot met (lelie)bollen?</p> <p>Een teelt die niets bijdraagt aan de landbouwkoers die u inzet, niets bijdraagt aan circulaire landbouw, niets bijdraagt aan voedselzekerheid in Europa, en niets bijdraagt aan de basiskwaliteit van de natuur.</p>	<p>De zienswijze van indiener heeft betrekking op de landbouwkoers, niet op het Ontwerp Natuurbeheerplan Drenthe, versie 2026. Het door indiener genoemde citaat en de verwijzing naar de landbouwkoers maken onderdeel uit van de beschrijving van het provinciaal beleidskader. De beschrijving van het provinciale beleidskader heeft echter geen betrekking op de inhoud van het Natuurbeheerplan. De zienswijze van indiener kan daarom niet leiden tot aanpassing van het Natuurbeheerplan.</p>	<p>Geen gevolgen.</p>

<p>Integendeel, t.b.v. van deze teelt wordt gebruik gemaakt van (extreem) veel 'gewasbeschermingsmiddelen' (verhullend woordgebruik voor landbouwgif) die naast hun schadelijkheid voor de natuur en biodiversiteit ook de omgeving vullen met een chemische stank.</p> <p>Het doel van deze bollenteelt is uitsluitend het financiële gewin voor de teler, de bollen zijn hoofdzakelijk als exportmiddel bestemd.</p> <p>Het akkerland wordt omgevormd tot chemische industrie terwijl het aantal patiënten met Parkinson, Actieve Leukemie, Chronische Lymfatische Leukemie (CLL) en andere soorten kanker zeer sterk toeneemt als gevolg van het extreme gebruik van 'gewasbeschermingsmiddelen'.</p> <p>Mijn vraag is dan ook: 'Hoe is het mogelijk dat deze teelt steeds verder toeneemt in de provincie Drenthe, hetgeen blijkbaar wordt toegestaan door het Provinciebestuur dat geacht wordt ook zorg te dragen voor het welzijn en de gezondheid van de burgers in de provincie?'. Op deze vraag wil ik als bezorgde burger en CLL patiënt graag een concreet antwoord van u ontvangen.</p> <p>Citaat vanuit het Natuurbeheerplan Drenthe: "Toekomstgerichte landbouw: Met de Landbouwkoers Drenthe richten wij ons op 2040 en de kracht van de landbouwsector. Een krachtige en toekomstgerichte landbouwsector: · Kan meebewegen met klimaatverandering; · Draagt bij aan voedselzekerheid in Europa; · Draagt bij aan de opgaven voor natuur, water, klimaat en bodem. Belangrijke kernkwaliteiten van Noord-Nederland zijn de beschikbare ruimte, de vruchtbare bodems, schone lucht, schoon water en de verbondenheid met de samenleving en het rijke cultuurlandschap. Er zijn vitale bedrijven en ketens en er is een vitaal platteland en natuur. Het resultaat is voedselvoorziening uit een rijk landschap, met behoud van identiteit, waarin we streven naar een basiskwaliteit natuur. Van oudsher voelen agrarisch ondernemers zich verbonden met hun omgeving, met het landschap. Tel daarbij op dat het doel vaak is om het bedrijf aan een volgende generatie over te dragen. Daar hoort vanzelfsprekend een vorm van rentmeesterschap als beheerder van het landschap bij. We denken in mogelijkheden</p>		
---	--	--

<p>om natuuropgaven en landbouw in samenhang te ontwikkelen. Daarbij kunnen we de denkkraft van onze inwoners en ondernemers goed gebruiken. Drenthe zet hierbij in op het sluiten van (nutriënten)kringlopen in de vorm van kringlooplandbouw. Dit realiseren we door: · Doelsturing met als basis de Kritische Prestatie Indicatoren (KPI's); · Samenwerking in gebieden / gebiedsoffertes; · Innovatie. Door in te zetten op kringlooplandbouw, start de strategie automatisch bij de bodem. Welke bodems zijn het meest geschikt voor welke teelten, en welke voedingsstoffen zijn nodig om de meest geschikte planten tot hun recht te laten komen? Hoe kunnen verschillende sectoren elkaar versterken met onder andere gewasrotatie, meststoffen, nieuwe teelten en eiwitbronnen? En waar wordt in de markt voor betaald? Innovatie is en blijft daarbij de sleutel om de opgaves naar de toekomst toe te kunnen oplossen. Dat was in het verleden zo, en zal in de toekomst zo blijven. De focus op innovatie is daarom een pijler onder het Drentse en ook landelijke beleid.”</p>		
39.		
Zienswijze	Reactie op zienswijze	Gevolgen
<p>Ik hoor van mijn huurder dat hij via de gecombineerde opgave erachter kwam dat ons landbouwgrond zonder overleg is bestempeld als N12.02 grasland. Wij gaan hier niet mee akkoord.</p>	<p>Het eigendom van indiener staat, zover wij dit kunnen zien, niet aangeduid als N12.02 Kruiden- en faunarijk grasland op de beheertypenkaart van het Natuurbeheerplan.</p>	<p>Geen gevolgen.</p>
40.		
Zienswijze	Reactie op zienswijze	Gevolgen
<p>Kennisnemende van het natuurbeheerplan 2026 vraag ik uw aandacht voor en graag antwoord op mijn vraag:</p> <p>Hoe is het mogelijk dat in het kader van de toekomstgerichte landbouw door de provincie wordt toegestaan dat al grotere delen van het akkerbouwgebied NIET voor voedselproductie wordt benut maar wordt vol gepoot met bollenteelt. Een teelt die niets bijdraagt aan de landbouwkoers die u inzet, niets bijdraagt aan circulaire landbouw, niets bijdraagt aan voedselzekerheid in Europa, en niets bijdraagt aan de basiskwaliteit van de natuur. In tegendeel, wordt t.b.v. deze teelt gebruik gemaakt</p>	<p>De zienswijze van indiener heeft betrekking op de landbouwkoers, niet op het Ontwerp Natuurbeheerplan Drenthe, versie 2026. Het door indiener genoemde citaat en de verwijzing naar de landbouwkoers maken onderdeel uit van de beschrijving van het provinciaal beleidskader. De beschrijving van het provinciale beleidskader heeft echter geen betrekking op de inhoud van het</p>	<p>Geen gevolgen.</p>

<p>van (extreem) veel 'gewasbeschermingsmiddelen' die naast hun schadelijkheid voor de natuur en biodiversiteit ook de omgeving vult met een chemische stank. Het doel van deze bollenteelt is uitsluitend het financiële gewin voor de teler, de bollen zijn hoofdzakelijk als exportmiddel bestemd. Het akkerland wordt omgevormd tot chemische industrie.</p> <p>Mijn vraag is dan ook, hoe is het mogelijk dat deze teelt steeds verder toeneemt in de provincie Drenthe hetgeen blijkbaar wordt toegestaan?</p> <p>Citaat vanuit het Natuurbeheerplan Drenthe: "Toekomstgerichte landbouw: Met de Landbouwkoers Drenthe richten wij ons op 2040 en de kracht van de landbouwsector. Een krachtige en toekomstgerichte landbouwsector: • Kan meebewegen met klimaatverandering; • Draagt bij aan voedselzekerheid in Europa; • Draagt bij aan de opgaven voor natuur, water, klimaat en bodem. Belangrijke kernkwaliteiten van Noord-Nederland zijn de beschikbare ruimte, de vruchtbare bodems, schone lucht, schoon water en de verbondenheid met de samenleving en het rijke cultuurlandschap. Er zijn vitale bedrijven en ketens en er is een vitaal platteland en natuur. Het resultaat is voedselvoorziening uit een rijk landschap, met behoud van identiteit, waarin we streven naar een basiskwaliteit natuur. Van oudsher voelen agrarisch ondernemers zich verbonden met hun omgeving, met het landschap. Tel daarbij op dat het doel vaak is om het bedrijf aan een volgende generatie over te dragen. Daar hoort vanzelfsprekend een vorm van rentmeesterschap als beheerder van het landschap bij. We denken in mogelijkheden om natuuropgaven en landbouw in samenhang te ontwikkelen. Daarbij kunnen we de denkkraft van onze inwoners en ondernemers goed gebruiken. Drenthe zet hierbij in op het sluiten van (nutriënten)kringlopen in de vorm van kringlooplandbouw. Dit realiseren we door: • Doelsturing met als basis de Kritische Prestatie Indicatoren (KPI's); • Samenwerking in gebieden / gebiedsoffertes; • Innovatie. Door in te zetten op kringlooplandbouw, start de strategie automatisch bij de bodem. Welke bodems zijn het meest geschikt voor welke teelten, en welke voedingsstoffen zijn nodig om de meest geschikte planten tot hun recht te laten komen? Hoe kunnen verschillende sectoren elkaar versterken met onder andere gewasrotatie, meststoffen, nieuwe teelten en eiwitbronnen? En waar wordt in de markt voor betaald? Innovatie is en blijft daarbij de sleutel om de opgaves naar de</p>	<p>Natuurbeheerplan. De zienswijze van indiener kan daarom niet leiden tot aanpassing van het Natuurbeheerplan.</p>	
--	---	--

toekomst toe te kunnen oplossen. Dat was in het verleden zo, en zal in de toekomst zo blijven. De focus op innovatie is daarom een pijler onder het Drentse en ook landelijke beleid.”		
41.		
Zienswijze	Reactie op zienswijze	Gevolgen
<p>Hierbij een reactie /zienswijze op het ontwerp natuurbeheerplan (NBP), versie 2026.</p> <p>In de eerste plaats zijn wij als aanwonende en ingelanden van de provincie Drenthe niet blij met het aangekondigde natuurbeheerplan. Dit heeft meerdere oorzaken. Hieronder volgt een opsomming daarvan.</p> <p>Zoals op de kaart te zien is (zie bijlage 1) zijn onze percelen niet gearceerd (wel de huiskavel) maar wel de omliggende percelen van onze burens.</p> <p>Hierdoor zullen onze percelen minder waard zijn/worden en zijn er voor ons geen mogelijkheden voor het aanvragen van subsidies.</p> <p>Bij punt 1.3 Wijzigingen Natuurbeheerplan Drenthe, versie 2025 (zie bijlage 2) wordt gesteld dat natuurbeheerders wijzigingen hebben doorgegeven voor het NBP 2025. Deze wijzigingen leiden tot het aanpassen van (natuur)beheertypen op de beheertypenkaart en de ambitiekaart van het NBP te begrenzen als N00.01 nog om te vormen naar natuur. Maar wij hebben helemaal geen wijzigingen doorgegeven, en toch zijn onze percelen niet gearceerd.</p> <p>Bij punt 3.2.2 Ambitiekaart- Functieverandering op grond van de SKNL (zie bijlage 3) staat geschreven dat landbouwgronden die op de ambitiekaart het beheertype N00.01 hebben, kunnen definitief worden omgezet in natuur. Maar ook daar zitten wij niet op te wachten, wij willen de percelen gewoon voor agrarische doeleinden kunnen blijven gebruiken. Er zijn naar onze mening de laatste jaren al veel te veel percelen verloren gegaan voor weidevogels en klein wild door verkeerd beheer door de natuurbeheerders</p>	<p>De percelen van indiener staan al ruim 15 jaar op de ambitiekaart van het Natuurbeheerplan als N00.01 Nog om te vormen naar natuur. De percelen behoren tot de natuuropgave van de provincie. De percelen liggen in het beekdal van het Peizerdiep en zijn cruciaal voor de beoogde natuurinrichting. Vrijwilligheid is het uitgangspunt bij de realisatie van de natuuropgave.</p> <p>Gelet op de ligging van de percelen blijft de natuuropgave staan en daarmee ook de aanduiding op de ambitiekaart van het Natuurbeheerplan. De provincie houdt de ambitie om dit perceel op den duur om te vormen naar natuur.</p> <p>Overigens betekent de aanduiding op de ambitiekaart als N00.01 slechts dat indiener subsidie kan aanvragen om het perceel om te vormen naar natuur. Indiener is niet verplicht om van deze subsidiemogelijkheid gebruik te maken.</p> <p>Agrarisch natuurbeheer in de NNN-ontwikkelopgave (beheertype N00.01 Nog om te vormen naar natuur op de</p>	<p>Geen gevolgen.</p>

<p>Graag zouden wij dan ook willen dat onze percelen ook gearceerd worden net als onze huiskavel en de meeste kavels van de burens, zodat wij ook eventueel gebruik kunnen maken van subsidies en de waarde van de percelen niet dalen.</p>	<p>ambitiekaart van het Natuurbeheerplan) is beleidsmatig niet gewenst, omdat in deze gebieden functiewijziging naar natuur d.m.v. particulier natuurbeheer of verwerving wordt voorzien. Het is gezien de vrijwilligheid mogelijk de gronden landbouwkundig te gebruiken. De begrenzing nieuwe natuur (NNN-ontwikkelopgave) komt voort uit het decentralisatieakkoord en het Natuurpact, waarbij de opdracht vanuit het Rijk aan de provincie is om een quotum nieuwe natuur te realiseren.</p>	
<p>42.</p>	<p>namens Staatsbosbeheer</p>	
<p>Zienswijze</p>	<p>Reactie op zienswijze</p>	<p>Gevolgen</p>
<p>Staatsbosbeheer waardeert de inspanning van provincie Drenthe om in het afgelopen jaar op constructieve wijze en in goed overleg een zo goed mogelijk Natuurbeheerplan Drenthe voor 2026 op te stellen.</p> <p>Desondanks zijn er nog een paar punten waarop Staatsbosbeheer de aandacht wil vestigen. Het betreft voornamelijk een aantal kleine interpretatieverschillen, foutjes (ontbrekende beheertypen b.v.) of snijranden. Het GIS-bestand met deze locaties en voorstellen voor verbeteringen leveren wij ambtelijk aan. Staatsbosbeheer gaat er vanuit dat in ambtelijk overleg gezamenlijk wordt toegewerkt naar een zo goed mogelijk kloppend kaartbeeld.</p> <p>Daarnaast merk ik op dat de voor de nu gemaakte technische keuze voor het niet meer opnemen van de buiten het NNN vallende natuur- en landschapstypen op de NBP-kaart voor 2026 hebben geaccordeerd, omdat dit geen betekenis heeft voor typen die momenteel onder het SNL worden gesubsidieerd. Ik vind het wel van belang dat de provincie het totale beeld en de waarden van deze gewaardeerde typen blijft uitdragen. Juist omdat deze elementen naar de toekomst toe een cruciale rol kunnen vervullen in de opgaven en toekomstbestendigheid van het landelijke</p>	<p>De aangeleverde wijzigingen betreffen een actualisatie van het ontwerp NBP 2026. De wijzigingen worden voor een groot deel overgenomen op de beheertypen- en ambitiekaart.</p> <p>Een aantal voorgestelde wijzigingen betreft grenscorrecties. Met de intekening van deze percelen wijkt indiener af van de topografische grenzen. Landelijke afspraak is om bij de intekening van de percelen topografische ondergrond (TOP10NL) te hanteren. De wijzigingen zijn in omvang gering, waardoor wij de topografische grenzen blijven hanteren. Deze voorstellen worden dan ook niet overgenomen.</p>	<p>Aanpassen kaarten: Beheertypen- en ambitiekaart.</p>

<p>gebied. Ik hoop dan ook dat voor het NBP 2027 weer een integrale kaart wordt gehanteerd, waarin weer al deze natuur-en landschapstypen zijn samengevoegd.</p> <p>Mochten er nog vragen zijn naar aanleiding van onze brief of CIS-bestand, dan kunt u contact opnemen met onze accountmanager voor Drenthe.</p>		
43.		
Zienswijze	Reactie op zienswijze	Gevolgen
<p>Het volgende wilde ik onder uw aandacht brengen: Bij het verlengen van de ANLB overeenkomst, inmiddels grond van NNN etiket liep ik tegen het feit aan, dat voor deze grond geen overeenkomst met Agrarisch Natuur Drenthe is af te sluiten. Dat vond ik wel heel bijzonder, omdat hier al jaren een beheersovereenkomst op lag en de combinatie landbouw en natuur hier goed paste. Is dit niet een beetje het paard achter de wagen spannend! Benieuwd naar uw conclusie.</p>	<p>Het betreffende perceel van indiener is in het Natuurbeheerplan 2019 begrensd met het beheertype N00.01 Nog om te vormen naar natuur. Agrarisch natuurbeheer in de NNN-ontwikkelopgave (beheertype N00.01 Nog om te vormen naar natuur op de ambitiekaart van het Natuurbeheerplan) is beleidsmatig niet gewenst, omdat in deze gebieden functiewijziging naar natuur d.m.v. particulier natuurbeheer of verwerving wordt voorzien. Omdat indiener in 2019 een lopende overeenkomst voor agrarisch natuurbeheer met Agrarische Natuur Drenthe had was het mogelijk deze overeenkomst gedurende de looptijd uit te dienen.</p> <p>Gelet op de ligging van het perceel blijft de natuuropgave staan en daarmee ook de aanduiding op de ambitiekaart van het Natuurbeheerplan. De provincie houdt de ambitie om dit perceel om te vormen naar natuur.</p>	<p>Geen gevolgen.</p>
44.		
Zienswijze	Reactie op zienswijze	Gevolgen

<p>Hierbij dient ondergetekende een inhoudelijke aanvulling in op de op 16 mei 2025 ingediende pro forma zienswijze op het Ontwerp Natuurbeheerplan Drenthe 2026. Dit provinciale natuurbeheerplan vormt de beleidsmatige uitwerking van het natuurbeheer in Drenthe, inclusief de invulling van beheer en doelstellingen binnen en buiten Natura 2000-gebieden, zoals het Holtingerveld en Dwingelderveld.</p> <p>Deze zienswijze heeft betrekking op twee hoofdzaken:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Percelen in mijn eigendom binnen het Natura 2000-gebied Holtingerveld, zoals deze zijn opgenomen in het ontwerp Natuurbeheerplan Drenthe 2026; 2. Percelen in mijn eigendom buiten Natura 2000-gebieden, die in het ontwerpplan op de ambitiekaart zijn aangeduid als 'nog om te vormen naar natuur' (N00.01). <p>1. Gebrek aan participatie — Holtingerveld</p> <p>Als eigenaar van meerdere percelen binnen het Natura 2000-gebied Holtingerveld stel ik vast dat ik bij de totstandkoming van zowel het vorige beheerplan (2025) als dit ontwerpplan (2026), én bij het concept Natura 2000-beheerplan Holtingerveld, niet ben betrokken. Er is geen sprake geweest van participatie, uitnodiging, gebiedsgesprek of hoor en wederhoor, ondanks de directe impact op mijn eigendom, gebruiksrechten en toekomstperspectief.</p> <p>Ik verzoek u: overleg aan te gaan over de status en inrichting van het beheerplan voor mijn gronden in het Holtingerveld; geen definitieve vaststelling van het plan te doen zonder mijn betrokkenheid als grondeigenaar.</p> <p>2. Onterechte aanduiding N00.01 — overige percelen nabij Dwingelderveld</p> <p>Hoewel het Natuurbeheerplan Drenthe 2026 formeel een apart beleidsdocument is, sluit het inhoudelijk aan op beheerplannen voor Natura 2000-gebieden, waaronder o.a. het Natura 2000- beheerplan Dwingelderveld. In dat kader geldt het uitgangspunt dat herstelmaatregelen primair binnen het Natura 2000-gebied</p>	<p>Het Natuurbeheerplan is geen beleidsdocument of uitvoeringsstrategie van de provincie. Het Natuurbeheerplan is onderdeel van het SNL en daarmee een subsidie instrument. Het proces om tot het Natuurbeheerplan te komen staat los van het proces van de beheerplannen voor de Natura 2000-gebieden.</p> <p>In het Natuurbeheerplan staat in welke gebieden beheerders subsidie kunnen krijgen voor het beheer en de ontwikkeling van natuur, agrarische natuur en landschap. De beheertypenkaart en ambitiekaart is samengesteld op basis van de Index Natuur en Landschap. Deze index is een landelijke gestandaardiseerde "natuurtaal" uit het Subsidiestelsel Natuur en Landschap waarin de Nederlandse (agrarische) natuur- en landschapsbeheertypen zijn vastgelegd.</p> <p>Eigenaren van bos en natuurterreinen, alsmede boerenbedrijven, kunnen zelf kiezen of zij subsidie willen (laten) aanvragen. Omdat het een subsidie betreft, zijn er geen effecten of beperkingen op economische vitaliteit en de bestaanszekerheid van (omliggende) landbouwbedrijven. Subsidie wordt voor een periode van zes jaar verstrekt.</p> <p>De percelen van indiener, aangeduid als N00.01 Nog om te vormen naar natuur,</p>	<p>Geen gevolgen.</p>
--	---	-----------------------

<p>plaatsvinden en dat gronden daarbuiten uitsluitend op vrijwillige basis kunnen worden betrokken.</p> <p>Diverse van mijn percelen buiten Natura 2000-gebieden, waaronder gronden aan de zuidzijde van het gebied Dwingelderveld, zijn in het ontwerpplan, op de ambitiekaart, aangemerkt als beheertype N00.01 (“nog om te vormen naar natuur”). Deze percelen zijn aantoonbaar in langdurig agrarisch gebruik, hebben een hoge landbouwkundige waarde en zijn essentieel voor rendabele bedrijfsvoering. Er is geen ecologische achteruitgang of herstelopgave vastgesteld, noch zijn onderbouwingen verstrekt op basis van hydrologie, bodemgeschiktheid of beleidsnoodzaak. Ook hier geldt: geen participatie, geen overleg.</p> <p>Voor een deel van deze percelen heb ik reeds op 17 juli 2025 schriftelijk gereageerd op een verzoek van de provincie tot het uitvoeren van bodem- en LESA-onderzoek in het Ruiner Aa-gebied, ten zuiden van het Natura 2000-gebied Dwingelderveld. In deze brief (als bijlage toegevoegd) heb ik gemotiveerd uiteengezet dat voor deze gronden geen directe hydrologische relatie met het verdrogingsprobleem in het natuurgebied is aangetoond, en dat de bodemkundige, cultuurhistorische en gebruiksgerelateerde omstandigheden een omvorming tot natuur onwenselijk maken. Deze gronden zijn bovendien historisch onafgebroken agrarisch in gebruik. De provinciale ambitiekaart — onderdeel van dit natuurbeheerplan — benoemt deze gronden desalniettemin als ‘nog om te vormen naar natuur’ (N00.01), zonder dat hiervoor een ecologische, hydrologische of landschappelijke onderbouwing is opgenomen. Deze combinatie van aannamegestuurde aanwijzing en ontbreken van feitelijke onderbouwing onderstreept mijn bezwaar tegen de huidige aanduiding.</p> <p>Bovendien is bij de aanwijzing van het Natura 2000-gebied Dwingelderveld destijds expliciet vastgelegd dat instandhoudings- en herstelmaatregelen in beginsel plaatsvinden binnen het aangewezen gebied. Gronden buiten het Natura 2000-gebied — zoals de percelen die ik in eigendom heb — kunnen uitsluitend op vrijwillige basis worden betrokken bij dergelijke maatregelen. Zoals in het officiële Beheerplan Natura 2000 Dwingelderveld (pagina 142) is opgenomen: “Instandhoudings- en herstelmaatregelen worden primair binnen het aangewezen</p>	<p>grenzen aan bestaande natuur. Deze percelen zijn belangrijk om de aangrenzende natuurgebieden beter te laten functioneren. Dit is de reden dat deze percelen al jaren lang op de ambitiekaart staat aangeduid met het beheertype N00.01 Nog om te vormen naar natuur. Vrijwilligheid is het uitgangspunt bij de realisatie van de natuuropgave. Met de omvorming kunnen knelpunten in een groter natuurgebied worden opgelost. De door indiener aangevoerde argumenten leiden niet tot aanpassing van de ambitiekaart.</p> <p>Overigens betekent de aanduiding op de ambitiekaart als N00.01 slechts dat indiener subsidie kan aanvragen om het perceel om te vormen naar natuur. Indiener is niet verplicht om van deze subsidiemogelijkheid gebruik te maken.</p> <p>Voor schade op agrarische percelen door ganzen kan een beroep worden gedaan op het schadefonds.</p>	
---	---	--

<p>Natura 2000-gebied getroffen. Gronden buiten het gebied kunnen uitsluitend op vrijwillige basis betrokken worden bij de uitvoering van beheermaatregelen." De huidige aanduiding van mijn percelen als NO0.01 in het Natuurbeheerplan 2026 staat op gespannen voet met deze afspraak en ondermijnt het uitgangspunt van vrijwilligheid.</p> <p>Hoewel gronden in mijn eigendom ook in eerdere versies van het Natuurbeheerplan (zoals versie 2025) zijn aangeduid als N00.01, heb ik daar destijds geen zienswijze tegen ingediend. Gezien de voortschrijdende beleidsontwikkeling, de toenemende druk vanuit nationale en Europese herstelverplichtingen, en het blijvend ontbreken van participatie en gebiedsspecifieke onderbouwing, acht ik het thans noodzakelijk alsnog bezwaar te maken tegen deze aanduiding.</p> <p>Dit bezwaar geldt nadrukkelijk niet alleen voor de percelen in en rondom het Dwingelderveld, maar ook voor andere gronden in mijn bezit die buiten Natura 2000-gebieden liggen en in dit ontwerpplan op de ambitiekaart zijn aangemerkt als 'nog om te vormen naar natuur' (N00.01). Ook voor deze gronden ontbreekt een inhoudelijke onderbouwing en heeft geen participatie plaatsgevonden. Ik verzoek u deze gronden afzonderlijk en in samenhang te beoordelen en de aanduiding N00.01 te heroverwegen of te schrappen, waarbij het agrarisch gebruik planmatig wordt gefaciliteerd en ik als eigenaar actief betrokken word bij gebiedsprocessen en besluitvorming.</p> <p>3. Algemene bezwaren (mede op basis van LTO Noord)</p> <p>Veel van de hieronder genoemde zorgen worden breed gedragen binnen de agrarische sector. Deze zijn ook naar voren gebracht in de schriftelijke reactie van LTO Noord op het concept Natura 2000-beheerplan Fochtelooerveen en Dwingelderveld (april 2025). Hoewel dat plan een ander kader betreft dan het onderhavige Natuurbeheerplan Drenthe 2026, zijn de inhoudelijke bezwaren van LTO Noord, voor zover relevant, eveneens van toepassing op mijn situatie en deze planversie.</p>		
---	--	--

<p>Volgens onderzoek van Wageningen University & Research (2023) over de toekomst van het landelijk gebied is het essentieel dat functies als landbouw, natuur, water en leefbaarheid in samenhang worden afgewogen. Agrariërs spelen daarin een sleutelrol. De huidige praktijk waarbij gronden worden aangeduid als 'nog om te vormen naar natuur' (N00.01), zonder overleg, beloning of gebiedsvisie, past niet bij deze benadering. Dit beleid is te eenzijdig opgezet en houdt onvoldoende rekening met samenhang tussen functies. Het ontnemt agrariërs handelingsperspectief en ondermijnt het vertrouwen. Gronden in mijn eigendom vervullen reeds</p> <p>functies voor productie, beheer en landschap. Het beleid zou dit moeten erkennen en versterken, niet geforceerd wijzigen.</p> <p>a. Bestaand gebruik moet erkend worden.</p> <p>Het niet expliciet opnemen van bestaand agrarisch gebruik in het beheerplan leidt tot juridische onzekerheid en dreigt normale bedrijfsvoering (zoals beweiden, bemesten, beregenen) vergunningplichtig te maken. Ik verzoek u bestaand agrarisch gebruik expliciet te erkennen en vrij te stellen van vergunningsplicht, zowel nu als in de toekomst.</p> <p>b. Externe werking van maatregelen buiten Natura 2000-grens.</p> <p>Veel maatregelen, zoals vernatting, uitbreiding van bufferzones of leefgebieduitbreiding voor beschermde soorten, werken door op agrarische gronden buiten het Natura 2000-gebied. Dit is onacceptabel. Ik verzoek u maatregelen te beperken tot het werkingsgebied van Natura 2000 en geen planregels op te leggen aan omliggende landbouwgronden.</p> <p>c. Hydrologische ingrepen veroorzaken schade.</p> <p>Peilverhogingen, het dempen van sloten of het blokkeren van drainage hebben direct negatieve gevolgen voor omliggende agrarische bedrijven. Dit leidt tot te natte gronden, teeltbeperkingen en risico op schade. Ik verzoek u bestaande</p>		
--	--	--

<p>afspraken over hydrologische bufferzones te respecteren en nieuwe maatregelen alleen na overleg én met compensatie op te nemen.</p> <p>d. Effecten op economische vitaliteit en leefbaarheid.</p> <p>Verdringing van landbouw leidt tot economische stagnatie, verlies van werkgelegenheid, verminderd onderhoud van landschap en verminderde leefbaarheid. Ik verzoek u in het plan expliciet aandacht te besteden aan de sociaaleconomische gevolgen van natuurmaatregelen en ruimte te laten voor toekomstgericht agrarisch gebruik.</p> <p>e. Onrealistische en tegenstrijdige natuurdoelen.</p> <p>Sommige in het plan opgenomen doelen, zoals hydrologisch herstel of ontwikkeling van natte natuur, zijn in mijn gebied niet realistisch vanwege structurele droogte of ontbreken van hydrologische geschiktheid. Ook kunnen deze doelen botsen met andere natuurwaarden of met bestaand agrarisch gebruik. Ik verzoek u alle doelen realistisch te formuleren en indien nodig bij te stellen op basis van uitvoerbaarheid en gebiedseigen omstandigheden.</p> <p>f. Toename ganzenoverlast door natuurmaatregelen.</p> <p>Nieuwe natte natuur, plasdrasgebieden en vernatting trekken in toenemende mate ganzen en andere watervogels aan. Deze veroorzaken ernstige schade aan gewassen, vertrapping van jonge aanwas en vervuiling van landbouwpercelen. Bovendien nemen de faunakosten voor agrariërs jaarlijks toe, terwijl het schadevergoedingsstelsel onvoldoende dekking biedt.</p> <p>De provincie is beleidsmatig (mede)verantwoordelijk voor deze toename, doordat in het Natuurbeheerplan maatregelen worden voorgesteld die deze overlast direct in de hand werken. Ganzen benutten plasdras als foerageer- of rustgebied, maar wijken massaal uit naar omliggende landbouwpercelen voor voedsel. Hierdoor ontstaat indirecte schade buiten de geplande maatregelen.</p>		
--	--	--

<p>Ik verzoek u dan ook: ζ structureel faunabeheer op te nemen als onderdeel van het beheerplan,</p> <p>ζ concrete maatregelen te treffen om ganzenoverlast in te perken, ζ én compensatieregelingen juridisch vast te leggen voor getroffen agrarische bedrijven.</p> <p>g. Gebrek aan feitelijke onderbouwing.</p> <p>Veel van de voorgestelde maatregelen zijn gebaseerd op modelmatige aannames of verouderde gegevens. Ik verzoek u deze uitsluitend te baseren op objectieve, actuele en gebiedsspecifieke monitoring van stikstof, bodem, waterhuishouding en natuurwaarden.</p> <p>In het Beheerplan Natura 2000 Dwingelderveld is vastgelegd dat bestaand agrarisch gebruik in beginsel is toegestaan, mits het geen aantoonbaar schadelijke effecten heeft. Dit sluit aan bij het 'ja, tenzij'-principe uit de Crisis- en herstelwet: bestaand gebruik vdr 31 maart 2010 blijft vergunningsvrij, tenzij concrete verslechtering van natuurdoelen kan worden aangetoond. Mijn gronden zijn aantoonbaar voor die datum in gebruik genomen en sindsdien onafgebroken agrarisch benut. Er is geen sprake van ecologische achteruitgang of cumulatieve belasting.</p> <p>Desondanks blijkt uit het beheerplan dat bestaand gebruik alsnog vergunningplichtig kan worden verklaard wanneer sprake zou zijn van 'cumulatieve effecten', bijvoorbeeld door drainage of bemesting in combinatie met andere percelen. Deze benadering creëert rechtsonzekerheid, temeer daar transparante drempelwaarden en toetsingskaders ontbreken.</p> <p>Volgens zowel het beheerplan als het advies van de Ecologische Autoriteit (oktober 2024) is de monitoring van natuurwaarden en drukfactoren in en rond het Dwingelderveld ontoereikend. Er ontbreekt actuele informatie over grondwaterstanden, stikstofbelasting en gebruik van gewasbeschermingsmiddelen.</p>		
--	--	--

<p>Cumulatieve effecten worden wel verondersteld, maar zijn niet kwantitatief onderbouwd of getoetst.</p> <p>Daarnaast zijn hydrologische maatregelen buiten Natura 2000 — zoals de inrichting van de Ruiner Aa — in het plan als “wenselijk” omschreven, maar niet noodzakelijk of onderbouwd met maatregelen op perceelsniveau. De aanduiding van gronden in mijn eigendom met de stempel ‘nog om te vormen naar natuur’ (N00.01) staat dan ook op gespannen voet met het vrijwilligheidsbeginsel én met het ontbreken van ecologische, hydrologische en beleidsmatige onderbouwing.</p> <p>Ik verzoek u expliciet te bevestigen dat het bestaand gebruik van de gronden die in mijn eigendom zijn juridisch wordt gerespecteerd, en dat deze gronden niet onderhevig worden aan indirecte vergunningsplicht via beleidsdruk, interpretatie van cumulatieve effecten of aanduiding op de ambitiekaart.</p> <p>h. Uitbreiding van bufferzones zonder onderbouwing</p> <p>In het beheerplan wordt gesproken over wenselijke hydrologische maatregelen en aanpassingen in het omringende gebied. Meerdere percelen in mijn eigendom grenzen direct aan het Natura 2000-gebied Dwingelderveld en vallen binnen zones waar dergelijke maatregelen in de praktijk tot uitbreiding van bufferzones kunnen leiden. Hiervoor is echter geen ecologische of hydrologische onderbouwing opgenomen, en er heeft geen participatie plaatsgevonden. Dergelijke uitbreiding is onaanvaardbaar vanwege de nadelige gevolgen voor de agrarische bedrijfsvoering op deze gronden. Verdere vernatting en verschuiving van natuurdruk naar omliggende landbouwgronden tast de landbouwkundige functie, gebruikswaarde en rechtszekerheid van mijn eigendom aan.</p> <p>Tk verzoek u eventuele (toekomstige) uitbreiding van bufferzones op of nabij gronden in mijn eigendom expliciet te schrappen uit het beheerplan, en dergelijke maatregelen uitsluitend te overwegen op basis van gebiedsspecifieke onderbouwing en voorafgaande instemming van de grondeigenaar.</p>		
---	--	--

<p>4. Toelichting op verschillen tussen Natuurbeheerplan 2025 en 2026 en risico's voor agrarisch gebruik</p> <p>Ten opzichte van het Natuurbeheerplan Drenthe versie 2025 zijn in het ontwerp Natuurbeheerplan 2026 een aantal beleidsmatige en cartografische wijzigingen doorgevoerd die directe gevolgen kunnen hebben voor mijn agrarische gronden en pachtbedrijven.</p> <p>Zo is in het plan 2026 het aantal percelen dat op de ambitiekaart wordt aangeduid als 'nog om te vormen naar natuur' (N00.01) aanzienlijk uitgebreid. Gronden die voorheen niet in beeld waren voor functieverandering zijn zonder overleg of onderbouwing alsnog als zodanig opgenomen. Dit gebeurt op basis van generieke overwegingen, zonder een gedegen analyse van bodemopbouw, hydrologie, cultuurhistorie of agrarisch belang.</p> <p>Daarnaast wordt in het plan verwezen naar de toekomstige implementatie van de Europese natuurherstelverordening. Hoewel de gevolgen daarvan nog niet zijn uitgewerkt en de juridische status nog niet definitief is vastgesteld buiten Natura 2000-gebieden. De combinatie met de ambitiekaart betekent dat gronden die formeel buiten Natura 2000 vallen, zoals in mijn geval nabij het Dwingelderveld, alsnog onder druk komen te staan voor functieverandering of aanvullende voorwaarden bij gebruik en subsidie.</p> <p>Ook is zichtbaar dat het plan 2026 veel nadrukkelijker inzet op klimaatdoelen en wateropgaven. Begrippen als vernatting, peilverhoging en CO2-opslag worden voor het eerst op deze schaal gekoppeld aan agrarisch gebruik. Voor agrarische (pacht)bedrijven betekent dit risico op beperkingen in teelt, drainage en bedrijfsvoering, zonder dat duidelijk is hoe dit wordt gecompenseerd of juridisch geregeld.</p> <p>Hoewel het Natuurbeheerplan formeel geen planologische status heeft, is de feitelijke uitwerking in beleid, gebiedsprocessen en subsidietoekenning inmiddels wel</p>		
--	--	--

<p>sterk sturend. Gronden die op de ambitiekaart worden aangeduid, zijn in de praktijk vaak uitgesloten van reguliere subsidies of onderhevig aan veranderde voorwaarden.</p> <p>Ik zie dit als een verslechtering ten opzichte van de situatie onder het Natuurbeheerplan 2025. De combinatie van kaartaanpassingen, beleidsdruk en sturende uitvoeringspraktijk leidt tot toenemende onzekerheid en druk op agrarische bedrijven in de omgeving van Natura 2000- gebieden, zonder heldere juridische kaders of participatie.</p> <p>Op basis van bovenstaande verzoek ik u concreet om:</p> <ol style="list-style-type: none">1. De ambitiekaart en aanduiding N00.01 uitsluitend toe te passen na voorafgaand overleg met betrokken grondeigenaren;2. Voor gronden buiten Natura 2000 het uitgangspunt van vrijwilligheid, zoals bij aanwijzing van het Dwingelderveld is vastgelegd, volledig te respecteren en juridisch te borgen;3. Geen functieverandering of herstelmaatregelen op te nemen zonder bodemkundige, hydrologische en cultuurhistorische onderbouwing per locatie;4. Helderheid te bieden over de juridische status, gevolgen voor subsidiëring, en mogelijke verplichtingen voor gronden die als N00.01 zijn aangemerkt;5. In het vervolg af te zien van beleidswijzigingen of aanduidingen die buiten het participatiekader en zonder transparante communicatie worden ingevoerd. <p>Tot slot verzoek ik u nadrukkelijk om:</p> <ol style="list-style-type: none">6. Overleg aan te gaan over de status en inrichting van het beheerplan voor mijn gronden in het Holtingerveld en het plan niet definitief vast te stellen zonder mijn actieve betrokkenheid;		
---	--	--

<p>7. De aanduiding N00.01 op al mijn percelen buiten het Holtingerveld te schrappen;</p> <p>8. Mij als eigenaar actief te betrekken bij gebiedsprocessen, nadere planvorming en besluitvorming in het Holtingerveld;</p> <p>9. Bestaand agrarisch gebruik expliciet te erkennen en juridisch te beschermen tegen vergunningsplicht of indirecte beperkingen;</p> <p>10, Externe werking van maatregelen richting omliggende landbouwgronden te voorkomen;</p> <p>11. Geen hydrologische ingrepen uit te voeren zonder overleg, participatie en schadeloosstelling en/of compensatie;</p> <p>12. Natuurdoelen realistisch te formuleren op basis van uitvoerbaarheid en gebiedseigen omstandigheden;</p> <p>13. Sociaaleconomische gevolgen expliciet op te nemen in het beheerplan als weging bij besluitvorming.</p> <p>Ik verzoek u deze zienswijze inhoudelijk te betrekken bij de verdere besluitvorming en mij schriftelijk te informeren over de wijze waarop u deze punten meeweegt. Uiteraard ben ik bereid om hierover met u in (constructief) gesprek te gaan.</p>		
45.	Ambtelijke wijzigingen	
Zienswijze	Reactie op zienswijze	Gevolgen
Groenruil Drentsche Aa	De provincie heeft afgelopen jaar, via de pilot Groenruil Drentsche Aa, natuurgronden op een openbare, transparante en marktconforme manier verkocht. De verkochte natuurgronden staan niet allemaal goed weergegeven op de beheertypen- en/of ambitiekaart van het Natuurbeheerplan. Hierdoor kunnen de nieuwe eigenaren geen	Aanpassen kaarten: Beheertypen- en ambitiekaart.

	beheersubsidie aanvragen voor de verworven natuurterreinen. Provincie Drenthe wil deze mogelijkheid wel bieden en past daarom ambtelijk de kaart aan, zoals van te voren is overeengekomen in de Groenruil Drentsche Aa.	
--	--	--